

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 „ — „

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Aidélre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . . 3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, december 2.

A téli kenyér.

(K. Ö.) Egymagában Budapesten tízezer munkanélküli várja téli ellátását. Várja pedig az államtól és a társadalomtól, melynek alkotó részét képezik.

A tél küszöbén mindig aktuális a munkanélküliek ellátása. Kétszeres fontosságot tulajdonítunk azonban ennek a kérdésnek az idén, a mikor az általános gazdasági depresszió következtében mind nagyobb és nagyobb számban szabadul fel a munkás kéz, veszedelmére a közrendnek és szegényére a jogállamnak, melyre a liberális berendezkedés óta oly büszkén szeretünk hivatkozni.

Mert utóvégre minden állampolgárnak joga van az élethez, joga van ahhoz, hogy kenyerét a maga számára megszerezhesse, azon feltétel alatt, ha dolgozni akar. Csakis azokat a munkanélkülieket ajándékozzuk meg rokonszenvünkkel, akik saját hibájukon kívül kerültek bele ebbe a sorsba, akik tehát dolgozni akarnak, de munkát nem kapnak.

Bizonyos árnyékot vet közgazdasági viszonyainkra és politikánkra általában az a körülmény, hogy a tél kezdetén bizonyos számú munkás kéz és mondhatjuk, ez a szám elég tekintélyes, felszabadul, mert azt foglalkoztatni nem lehet.

Oka ennek egyrészt az ipari centralizáció, mely a fővárosba gravitált és a vidékről elvonta a munkáserőt, nem a fölösleges, hanem a nélkülözhetlent,

ezzel kettős bajt okozván, az ipari központokon a munkaerő torlódást, a vidéken a munkaerő hiányát, melyet az igaz, eddig csak a mezőgazdaság szenvedett meg.

Oka ennek talán a szociáldemokrata párt politikája is, mely politikai ideáljai megvalósítását attól a körülménytől várja, hogy minél nagyobb munkás sereget tud összetoborozni. Az elégedett munkással célt érni nem tud, érdekében van tehát, hogy a munkás elégedetlenkedjék. Téli apó a szociáldemokraták legjobb fegyverszövetsége. A gyárak a munkát felényire redukálják, a felszabadult munkaerő máshol foglalkozást nem nyerhetvén, gyűlészik, elégedetlenkedik, szidja az államot, a hatóságot, a társadalmat, szóval mindenkit és mindent, mivel az állami rend ellenségei azt szuggerálják nekik, hogy joguk van a megélhetéshez — munka nélkül is. Innét van, hogy az elégedetlenkedők munka nélkül is oly viszonyok között akarnak élni, mint mikor kézzel-lábbal iparkodik és dolgozik.

A munkanélküliség harmadik oka a vidék gazdasági viszonyaiban rejlik. A centralizáció következtében a vidéken az iparvállalatok száma elenyészően csekély. Szünetelvén a mezőgazdasági munka, az a sok-sok munkáskéz, melyet a mezőgazdaság tavasztól ősziig foglalkoztatott, az ipari empóriumokba, a városokba özönlik. A mezőgazdasági ipar kezdetleges volta következtében pedig csak nagyon kevés munkaerőt tud lekötöni. Innét a népmozgalom káros iránya, mely a vidék elnéptelenedésére egyrészt s másrészt a munkanélküliség eminens kérdé-

sére vezet. Ennek erkölcsi, szociális hátrányaival ezuttal nem is akarunk foglalkozni.

A téli kenyérről elmélkedve nem csak az ipari munkások, hanem egyáltalán a mezőgazdasági munkások és a kisgazdálkodók ezrei is jutnak eszünkbe, akik szintén nélkülözik a téli kenyeret, pedig ezek rokonszenvesebb alakok, nem lázognak, az állami és társadalmi rendnek gondot nem okoznak, legfeljebb — koplalnak. Iparos társaikról annyira a mennyire gondoskodik az állam inségmunka és rendkívüli segélyek útján, de a kisgazdálkodók ezreinek sorsával nem törődik senki. Pedig mezőgazdasági államban ez első rendű kérdés, a kisgazdák téli foglalkoztatása, hogy legalább télen át annyit megkeressen, a mennyit télen át megeszik. Még jó, ha kisgazdasága annyit jövedelmez, hogy belőle télen át magát fönnttarthassa. Ambár utóbbi években ez az eset nem szokott mindenkor bekövetkezni. A mezőgazdasági válság a mezőgazdasági jövedelmet elértéktelenítette, ehhez pedig hozzájárulnak az utolsó esztendő rossz aratásai. A téli munka sokat pótolhatna, de hát a tél a kényszerpihenés ideje.

Mintha már hallottunk volna valamit a slőjdről is. Nem is olyan régen történt, hogy a vidéki városokban, köztük Nagyváradon is felolvasásokat tartottak erről a közhasznú intézmény életbe léptetésének módzatairól, mely mást nem akar, mint meghonosítani a kisgazdálkodók között a kézi ügyességet, melynek révén kézimunkával foglalkozva, a gazda,

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A búrok között.

Írta: J. H. Rosny.

Románból: —k —f.

Elképzelhetik önök — kezdé Lázár beszédjét — hogyan néz ki a búrok országa, a szomorúság és magánosság e pokla. most, midőn ifjak, öregek és vének mindenestől eltávoztak hazulról, hogy szegény hazájuk szabadságáért küzdjenek? Elképzelhetik önök, hogyan néznek most ki a tanyák, hol csak nők és gyermekek vannak s talán még tehetetlen öregek?

Mily ijjesztő szomorúság honol e vidékeken tavaszi esőzés! Ez egyhuzamban évekig éltem e idején derék emberek között; Transzvál déli részén egy tanyán, mely magas sziklaktól övezett völgyben fekszik. Házigazdám egy derék burgher vala: Pieter Kessels. Édes atyja is élt még; az öreg Jakobus kora száz év körüli volt. Pieternek tizenhat fia és lánya volt, kik a jószágokat legeltették. A völgy igen szép volt, kitűnő legelővel s forrással, melynek vize mint a könyv vala. Sohse ismertem boldogabb embereket a Kessels családnál, noha nem voltak vig természetűek; többnyire komolyak voltak, s úgy tűnt fel, mintha legnagyobb örömük s élvezetük az evés volna. Nem volt szübségük szórakozásra, mindennel meg voltak elégedve, szeretették jószágait s a munkát és esténként mélyfi-

gyelemmel hallgatták, a mit Kessels nejeének atyja, az öreg Biron Saint — Gilles a bibliából fel szokott olvasni.

* * *

Kasselsdorpba 1896 október végén érkeztem meg, tehát éppen tavasz idején. Egész héten át esett. A fű bámulatosan nőtt; a mezőket gyönyörű virágok ékesítették és ha a nap néha-néha előbujt a felhők mögül, az egész vidék csodálatos színpompájában fénylett. A viszony köztem s házigazdám között néhány nap alatt oly bizalmas jellegű lett, mintha évek óta éltem volna közöttük. A fiatalokkal ki mentem a mezőre, az öregekkel együtt dohányoztam és érdekléltem, mi több gyönyörrel, hallgattam a nomád pátriárkák történetét, mit az öreg Saint-Gilles olvasott fel a bibliából.

Elérkezett november hó is. Egyszerre köszöntött be a nyár melege; az idő azonban mégis kedves volt. Nem emlékszem kellemesebb estekre azoknál, melyeket itt töltöttem el. Az égboltozat tiszta volt s a számtalan csillag fokozott ragyogással fénylett. Boldognak éreztem magam, miként házigazdám; egyszerre azonban megzavarodott szívem.

Jakob és Rachel története megisméltődött: szerelmes lettem házigazdám tizenharmadik lányába; a kis Flórának széke hajába, bogár szeméibe és gyönyörű arczába. Azon fantasztikus lények közé tartozott, kik észrevétlenül, akként hódítják meg az embert, hogy elfogultakká leszünk, ha észrevesszük, hogy rabjává

lettünk. Minthogy atyja francia eredetű volt, valódi francia nevelést kapott s a mellett elragadóan lovagolt.

* * *

Képzetelem középpontja ő volt s ha kerültem is néha őt, annál többször kereste az alkalmat az együttlétre. S Kasselsdorpban ebben senki semmi rosszat sem látott; e derék emberek nem gondoltak arra, hogy a verdég rá is szedheti őket. És tényleg kivételes foku arczátlanság kellett volna ahhoz, hogy nemes bizalmukkal valaki visszaéljen.

Mindinkább fokozódottabban érdeklődtem Flóra iránt és így elérkezett végül a pillanat, melyben éreztem, hogy őt komolyan szeretem.

Kilovagoltam az erdőbe. Egy folyó partjaihoz érve leszállottam lovamról, hogy kipihenjem magam. Mintegy óráig hallgattam a közeli vizesés zuhogását s nem vettem észre, miként jelent meg Flóra előttem.

— *Maga nem lesz jó katona,* — mondá mosolyogva — *negyedórája követem lovon s nem hallotta lovam dübörgését.*

— *A vizesés zuhogására figyeltem . . . A víz okozta zaj oly hatalmas, hogy mit sem hallani miatta, különösen ha nem figyel az ember.*

Igen hevült voltam. Hogy izgatottságomat elpalástolhassam a tovább való lovaglásra tettem Flórának ajánlatot. Néhány perczig a vizesés felé ügettünk. Flóra szerfelett ideges volt s kérdéseimre kikelt hangon felelt. Mintegy két

az asszony, a gyermekek, a telet nem kénytelenek átáladni, hanem munkával foglalkozva, téli kenyereket megkereshetik. De hát nálunk minden olyan lassan készül, a szalmatüz lángja az megvan bennünk, de a tett, az késik. A társadalmi tevékenység csak ritka esetekben képes közhasznú célokra megindulni.

Oda konkludálunk tehát, hogy az ipari decentralizáción kívül, a mezőgazdasági iparra fordítandó nagy gond. A kis embernek pedig adjunk a slöjd, vagy akármiféle intézmény útján téli keresztet, hogy állami és társadalmi jóvoltunk érdekében mindenkinek meglegyen a téli kenyere.

A kvótaemelés a Loyd-klub előtt.

Ma este tartja meg a szabadelvűpárt azt az értekezletet, a melyre erősen ráillik az a jellemző, hogy szenzációs.

Mert ezen az értekezleten vagy fölvetik a pártkérdést a kvóta dolgában, vagy nem. E pillanatban még nem bizonyos, hogy megegyeznek-e holnapig abban, hogy fölvegyék-e, vagy nem. Megirtuk, hogy a kormány el akart állni a pártkérdés fölvetésének szándékától, hogy egérutat engedjen azoknak, a kik választói előtt kötelező ígéretet tettek, hogy a kvótaemelést nem szavazzák meg. De a párt kebelében fölmerülhet a kérdés.

Mindegy. Akár megegyeznek holnapig, akár nem, bizonyos, hogy a szabadelvűpártban legalább száz ember van, a ki szavával lekötötte magát választói előtt, hogy a kvótaemelésbe nem megy bele.

Hozzájárul az a körülmény, hogy ez a kérdés lesz a Tisza klikknek erőpróbája, mert amint hire jár, ők rá akarják kényszeríteni a pártkérdést a volt nemzetipártiakra.

Eppen azért a politikai körök nagy érdeklődéssel tekintenek a pártkonferencia határozata elé.

A posta- és távirda-díjak reformja.

A hivatalos lap mai számában tették közvéleményre a kereskedelemügyi m. kir. miniszternek folyó évi 76.879. számú rendeletét, mely a posta-, távirda- és távbeszélő-díjakat szabályozza.

A nemzetközi posta-szerződésben elvált kötelezettségek értelmében — valamint a

tarifátételeknek a korona-érték kisebb egységgel által megkövetelt szabályozására a posta- távirda- és távbeszélő díjakat 1900. január 1-től fogva következőleg állapítja meg a miniszter:

Belföldi forgalom.

1. A nyomtatvány-küldemény díja: 10 grammig 2 fillér, 50 grammig 3 fillér, 150 grammig 5 fillér. (Nagyobb súlyú küldemények l. 8. pontban.)

2. Áruminták díja: 50 grammig 3 fillér. (Nagyobb súlyú áruminták l. a 8. pontban.)

3. Kocsipostai csomagok súlydíja: 500 grammig a helyi forgalomban és az I. távolsági fokozatba (75 kilométer távolságig) eső helyekre 30 fillér, a többi távolsági fokozatokra 60 fillér. Terjedelmes csomagokért ugyanily súly és távolság mellett 45 illetve 90 fillér. Bérmentetlen csomagokért ugy 500 gramm súlyig, mint azon felül 5 kilogrammig mindazon esetekben, melyekben eddig 6 kr. pótdíj szedtetett, 12 fillér pótdíj jár. (Nagyobb súlyú küldeményeket l. a 8. pontban.)

4. Az ajánlati díj s a térti vevény díja (utóbbi ugy levélpostai, mint egyéb küldeményekre nézve) — a helyi forgalom kivételével — továbbá a postautalványok kifizetéséről kért értesítvények és a díjköteles tudakozványok díja, ugy a helyi, mint az egyéb forgalomban: 25 fillér.

5. A kézbesíthetetlen csomagokról szóló visszajelentés díja, valamint az a díj, mely levél- vagy kocsipostai utánvétel törlése vagy leszállítása esetén írásbeli (nem távirati) közvetítésért jár: 25 fillér. Ha a feladó a leszállításba vagy törlésbe a kézbesíthetlenségről kapott visszajelentés alapján egyezik bele: a 25 fillér díjat csak egyszer kell megfizetnie.

6. Ajánlott levélpostai küldemény elvesztése esetén a fennálló szabályok által megállapított feltételek alatt igényelhető kárpótlás összege: 50 korona.

7. Értéknyilvántás nélkül feladott csomag elvesztése, megsérülése vagy megcsonkulása esetén a fennálló szabályokban megállapított feltételek alatt igényelhető kárpótlás összegének maximuma 3 kilogramm súlyig 15 korona, 5 kilogramm súlyig 25 korona s minden további kilogramm után 5 korona.

8. A fennálló tarifákban és rendeletekben megállapított, de az előző pontokban föl nem sorolt összes belföldi postai, távirdai és távbeszélő díjak, illetékek, jutalékok és egyéb hasonló összegek az eddigi értékben, egy ausztriai értékű forint = két korona, egy ausztriai értékű krajczár = két fillér arányában további intézkedésig fönntartatnak.

A terjedelmes csomag után a súlyportóhoz, valamint olvasva föladott pénzeslevél értékportójához járáló 50 százalék pótdíj a korona-értékben kifejezett súlyportó, illetve értékportó után számíttatik, vagyis a félkrajczároknak eddig a súlyportónál lefelé, az értékportónál pedig fölfelé egész krajczárra történt kikerekítése megszűnik.

Heti krónika.

A nagy országra-világra szóló események kezdenek a háttérbe vonulni, a mik pedig ugyancsak hálás tárgyát képezték a napi sajtónak. Hogy az angolokat püfölik a búrok, az már nagyon unalmas, mert folyton csak a búrok püfölnek, az angolok szenvednek és most már ugyancsak nagyot néznének ám az egész világon, ha egyszer az a hír jönne, — persze nem az angol hadügyminiszterium útján, — hogy az angolok sommáson fizették vissza a búroknak a pazarul rájuk rakott ütlegeket. Hej de felébredne egyszerre a szundikáló kancsopolitika s felemelő fejét egyszerre a leforrázott filo-anglius párt. Mert van ám ilyen is, csak hogy a közvélemény nyomása alatt nem mer mozogni. Ott ülnek egy-egy magános asztalnál, vendéglőben, kávéházakban leverten, szóltalanul. Külső ismertető jelük, hogy csak Wiskyt isznak s minden legkisebb zajtól, mely az egyhanguságot megzavarja, félve rezzennek össze.

Beférkőztem egyszer ilyen mélabús társaságba. Mondhatom, hogy nagy ügygyel-bajjal.

— Szereti ön a Wiskyt? — kérdezte tőlem egy, a ki átlag véve a legszomorubb volt és a Wiskyt a legjobban kezelte s egy

— Igen!

— Gentleman ön?

— Igen!

— Ugy hát álljon be a Transzválba induló angol légióba.

— Nem értek a labdarugáshoz, — feleltem én, czélozva az angol foglyok szórakozására.

— Ah schocking! — sziporkázta a düh-től tajtékozva ő, egy kenyér galacsinnal orron dobott és ezzel ismét abba a reménytelen semmittevésbe süllyedt vissza.

kilométert tettünk meg, midőn az ut annyira rossz kezdett lenni, hogy csak lépésben haladhattunk előre.

— Menjünk a folyó tulsó partjára, — mondá Flóra, — ottan jobb az ut.

A víz óriási gyorsasággal folyt. Nem tudtam mily mély s emellett láttam, hogy lovainkról a izzadság csörgedez.

— Biztos abban, hogy itt átkelhetünk?

Flóra gunyosan mosolygott s lovával a vízbe ugratott.

Több méternyire haladt már előre, midőn magam is nyomába rohantam. E pillanatban ragadta őt el a víz. Ledobtam, levettem magam a lóról, s feléje usztam. Irtózatosszerű érzélem uralt. A szerelem kényszerített, hogy megbirkózzam a hullámok erejével. Nagy nehezen elértem őt. Erősen átkarolt, s néhány pillanat alatt a parton voltunk. Csaknem eszméletlen volt és én ölemben haza vittem. Csak most vettem észre, hogy mennyire szeretem és mily harcot kellett önmagammal vívnom, hogy meg ne csókoljam eperpiros ajkait, melyek közül piciny, fehér fogsora pompásan kilátszott.

Néhány napig nem tudtam magam semmire sem elhatározni. Magamra nem gondoltam csak rá. Pillanatig sem tűnődtem volna azon, hogy elvegyem-e feleségül, de vissza kellett térnem Európába, az ő élete pedig e földből s e földhöz nőtt. Bizonyos voltam, ha Európába hozom, nem leszen boldog. Azt gondoltam, eléggé fiatal még arra, hogy felejthessen, s egy hazájabeli férfiuba szeressen. Megmondtam, hogy

utaznom kell; s megígértem, hogy rövid idő alatt vissza jövök Kesselsdorpba; de ugyanakkor azt is elhatároztam, hogy ez ígéretemet nem teljesítem.

Ez elmondott epizód az oka, hogy annyira érdeklődöm azon harczok iránt, melyeket a két maroknyi nép az óriás angol ellen visel. Szemeim előtt feltűnik barátaim tanyája és az öreg Kessels alakja; ki fiaival egyetemben oly vitézül tartja mellét a dum-dum golyók útjában. Kedves, kis barátnőmre is visszaemlékszem; s az a legnagyobb szomorúságom, hogy nem mehetek búr barátaim közé Kimberley és Ladysmithbe.

Ft. Wilfinger József kínai hithirdető levele.*

— A Kath. Hitterjesztés Lapjai szerkesztőjéhez, —

Háimeng, 1899. aug. 3.

Néhány szóval megemlékezem arról a három látogatásról, melyet legközelebb a környéken végeztem haldokló híveknél; megfelelni vélek szerkesztő ur abbeli kívánságának is, hogy e földről és lakosairól földrajzi, illetőleg népi részleteket közöljek.

Az első látogatás Kiaden faluban történt, mely a multkori levelemben említett Uangné járási székhely mellett fekszik; déltájt indultam gyalog a legnagyobb hőségben, a három órai ut

* A Kath. Hitterjesztés Lapjai 1899. december havi füzetéből.

még sem ártott meg egészségemnek. Hogy a missió székhelyén kívül lakó betegek ellátására éppen engemet küldöttek, annak oka abban rejlik, hogy az állomás élén álló francia lelkész, valamint kínai paptársam is egyrészt nagyon igénybe vannak véve a különféle hivatalokkal folytatott levelezés és szóbeli tárgyalás által, másrészt nekik veszedelmes kimozdulni a missióról, mert őket a hirhedt Ing-Vé-te pártfelei ismerik és gyűlölik mint olyanokat, akik évek óta védelmezik a kath. missió igazait. Ellenben én csak néhány hónap óta vagyok itt; időmet a törvényszéki huza-vona nem rabolta el, elég alkalmam volt tehát a kínai nyelvet szorgalmasan tanulni.

A meglátogatott beteg 23 éves legény, a kit egy durva pogány félholtra vert. Jövetelemről értesítve lehetőleg elkészült a szentségek fölvetelére. Épületes volt ez ifjunak viselkedése, a kit különben már előzőleg ismertem. A beszéd nehezére esett, mert lélegzése akadozott; kezeit alig tudta mozdítani; szemei magoktól lecsukódtak. A betegnek jámbor élete eléggé érthetővé tette nyugodt lelkületét.

Miután a szentségeket kiszolgáltattam és a beteget az apostoli áldásban részesítettem, deszka lépcsőn tágas szobába vezettek föl, ahol kínai ételekkel kínálták meg. Itt mondták el, mekkora nyomorúságot okozott a keresztény családnak a pogány szomszéd. A baj imigyen történt. A rendetlen szomszédnak őrizet nélkül maradt sertései átjöttek a mi szegény keresztényeink udvarára, ahol mindent összeturkáltak,

Éppen ilyen unalmas már a kvóta is, — mindig csak emelik és ha meg is történhetik a búr háborúnál az, hogy egy szép napon az angolok győznek, a legkisebb kilátás sincs arra nézve, hogy a kvóta ügyben változás álljon be, azaz leszállítsák.

Ilyen körülmények közt nincs más hátra, mint a magunk ügyével foglalkoznunk, a melyek még sem olyan unalmasak, mint azok a politikai kérdések.

Akadtt nálunk ezen a héten szenzáció elég. Szenzációban kelt föl a nap s szenzációban nyugodott le.

Itt pl. a sok közül a merénylet *Busch* Dávid ellen. Kell-e ennél nagyobb szenzáció. A főmérnöknek annyi ellensége van, hogy mindig is tartott egy ilyen merénylettől. Barátai beszélnek, hogy mindig pánczélinget hord és sohasem megy az utcára egy zseb mitailles nélkül. Így tehát az utcán nem, csak otthon lehet neki ártani, ahol, mint a középkori lovag megengedheti magának azt a kényelmet, hogy a pánczélinget leveesse s a zseb mitraillest félre tegye. Így történt a bombavetés, melyre a félvárosrészt megriadt és rohant a vész színhelyére. A bomba maradványait átadták dr. *Potássy* tanárnak megvizsgálás végett, a ki nem tudta megállapítani, mi volt a robbanó szer. E helyett érkezett egy más szakértői vélemény, mely így fejt meg a titkos robbanószer mivoltát:

A bomba anyaga valamelyes sárból és kavicsból álló gyurma, helyenként penetráns illatu molekulák is. A bomba gyutacsát elégett rovása képezte. Ezen alkatrészek folytán eléggé érthető, hogy az csak nagyot durrant, de nem ártott senkinek.

A robbanás ügye ezzel véglegesen lekerült a napirendről.

A korzó bosszusággal végződik minden nap. Tudnivaló ugyanis, hogy a ki nem lökdöste magát a Bazár-szorosban 12 órakor, az el se mondhatja, hogy a korzón volt. A nagyváradi korzó pedig nagyon fölfordult állapotban van, egy terem, melyet a hajnalig tartó hál után söpörnek. Egyik oldalon a bontásban

levő házakról omlik a por dusan a járó-kelők nyaka köré, a gyalog járón pedig a kábel elhelyezése után jól-rosszul összerakott kövezet ontja a sarat. Valóban igaza van a jó arab bölcsnek: Aki állhat, — az ne sétáljon, a ki ülhet, — az ne álljon. Addig is tehát, míg a Bazár-szorosban egészségesebb aéra nem lengedez, nem lesz korzó, vagy áthelyeződik egy más utcába, a hol a talaj simább, de a gyalogjáró még is eléggé — szük.

(b. i.)

UJDONSAGOK.

Nem akarok itt meghalni!

Tegnap és tegnapelőtti számunkban közölt hírek a *Kelepecz család s Jánosda* község pusztulásáról méltó megdöbbenést keltettek mindenütt. A dolog úgy áll, hogy a ki a Kelepeczek kutjából iszik, az mérget iszik. Pedig a faluban ez a *legjobb (!) kút* és így elképzelhető, hogy a többi milyen lehet.

Gazdája, néh. Kelepecz Lajos, ki maga volt az emberi erő megszemélyesítője, meghalt, előtte meghalt egy 12 éves kis leánya, az anya, a gyermekek, a cselédség mind bele esett a tifuszba s az anya most is az élethalál között vívódik. Két kis gyermeket, mikor még nem jelentkezett rajtuk a tifusz, nagyanyjuk özv. *Középegy* Ferenczné remegve életükért vitt Nagy Szalontára, hogy mentse őket a ragálytól, de mindhiába, mert a betegség magvát már magukban hozták s most mindkettő tifuszban sinylődik.

A vész először is egy kis cselédleányon tört ki. Megboldogult Kelepecz Lajos még a múlt hónapban egy kis paraszt leányt fogadott fel cselédnek, *Szabó Annát Nagyszalontáról*. Szabó Annán beállása után pár napra tifózus láz tört ki. Elhívták Nagyszalontáról dr. *Balogh* Elek orvost, a ki megvizsgálta a nehéz lázbeteg cselédleányt s megijedve jelentette ki a háziasszony előtt:

— Tifusz, menthetetlen.

A kis Szabó Anna lázas képzelődései közt látta körülötte a megrémült arcokat és ne-

hány elvetett szóból azt is megtudta, hogy tifuszban van és hogy *menthetetlen*. De hát, hogy haljon meg ő itt az anyja nélkül, a ki nem hagyta őtet egyedül, hanem ápolná, ha még oly ragályos is lenne a betegsége, — ezen töprengött folyton Szabó Anna.

E közben beesteledett, kint hideg eső esett s éles szél fujt. Szabó Anna pedig elhatározta hogy haza megy meghalni az édes anyjához. A mikor senki nem volt a cselédszobában, a nehéz lázbeteg leány fölkel az ágyból, botorkálva összekerecsélt ruháit, felöltözött s azután neki-vágott, amint csak láztól égő lábai birták, a hideg esőben Nagy-Szalontán. A kapuban utjába akadt egy béres gyerek, akivel beüzent:

— Mond meg Kari, hogy haza megyek édesanyámhoz, mert nem akarok itt meghalni!

Közel az éjfélhez már nagyon kevés világ égett Nagyszalontán. Egy kendőbe burkolózott alak ment tántorogva utcáról utcára, — míg végre megállott egy kis nádasház előtt. Itt sem égett már világ. A Bodri egyet vakkantott, a mikor betámolygott valaki az ajtón, de ezután hangos csaholással fejezte ki örömét. Odabent a kisházban is észre vették már, hogy valaki van a ház körül.

Szabó Andrásné tompa ütest hallott a konyha ajtón, hirtelen meggyújtotta a mécesest s kinyitotta az ajtót. Odakint pedig a tornácson egy összerogyott vizes alak guzsorgott, a ki csak annyit tudott még mondani:

— Édes anyám nagyon beteg vagyok.

Igazán nagy gyógyereje van az anyai szeretetnek s az abban való reménykedésnek, az orvosi tudomány megszegyenülve állhat meg mellette, ha ki nem kutatja, hogy milyen komplikációk álltak elő Szabó Anna betegségében. Mert a kis Szabó Anna, a ki láztól tüzelő testtel esőben hidegben tett meg több órai utat, — most már tul van minden veszélyen és teljes meggyógyulását bizonyosra veszik

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél-1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

egyetmást fölfaltak. Keresztényeink kissé fölháborodva szemrehányást tettek a szomszédnak; ez a szavakra ütlegekkel válaszolt. Ennyivel sem érve be berontott a nekibőszült pogány a házba, a gazdát véresre veri, egy ujját megharapja, iszonyuan elveri a szegény asszonyt; a harmadik áldozat éppen ez a Péter nevű ifju volt, akit az utolsóket szentségében részesteni jöttem. Ámbár egy hét előtt történt a merénylet, a hatóság eddig tudomást sem vett a dologról. Különben a bíróság Kinában csak akkor működik, ha panaszszal zaklatják, és kilátása van a feleket megzsarolni.

A család kérésére az éjt körében töltvén, csak vasárnap reggel 4 órakor indultam Szakja faluba, ahol a hiveknek prédikáltam és miséztem. Mióta a vidék forrongásban van, ez a jul. 15-i kirándulás volt az első eset, hogy a missió székhelyén kívül lakó hiveket meglátogattuk.

A másik beteg fiatal nő volt; már attól félt szegény, hogy szentségek nélkül kell kimulnia a zavaros idők miatt. Nagy volt tehát öröme, mikor a lelkész jöveteléről értesült. A nagy távolság miatt ezt az utat nem gyalog, hanem bárkán tettem meg. Nem Haimengből indultam jul. 23-án, hanem Szakja faluból, ahol vasár- és ünnepnap az isteni szolgálatot tartom. Elindultam délután egy órakor; megérkeztem hajnalban 2 órakor. Külön szobában jul. 24-én miséztem, a beteget tehát meg is áldoztathattam. A haldokló nem mindig részese lehet ebben a boldogságban. Aki Kinában él, az előtt ismeretes, mekkora körültekintéssel kell vigyáz-

nunk, nehogy az Oltáriszentséget tiszteletlenség érje; legtöbbször pedig úgy történik a dolog, hogy a papot a beteghez olyan helyről szőlítják, ahol nem őriztetik az Oltári szentség. Közbeszövöm itt, hogy legelőször 1899. márc. 12-én láttam el haldoklót, aki evvel az alkalommal végezte első és egyuttal utolsó áldozását.

Miután a haldokló nő részestült a szentségekben, meglátogattam a helybeli kápolnát, 8 órakor reggel pedig indultam vissza Szakjába, hol este 9 órakor érkeztem meg.

Harmadik látogatásom Maling faluban volt, ahol egy 14 éves fiúnak adtam föl az utolsóketet. Haimengből indultam bárkán 10 órakor délelőtt, vissza pedig este 9 órakor érkeztem,

* * *

Köztudomásu, hogy Kina területe mind a három égöv alá esik, fölülétén pedig képviselve van minden talajalakulás; rengeteg terjedelme miatt van ez így. A földalakulás sokfélesége miatt oly gazdag a kínai népélet tarkasága. A kiterjedés nagysága miatt tagolódott Kina birodalmaknak beillő részekre; minden tartomány közös minta szerint oszlik megyék, járások és községekre. Ezt a tagolást maga a természet szabta meg, a kormány csak szentesíti, hogy korlátozza az e gyéni önkénykedés tulkapásait. Így p. o. a mi Tayesu megyénk törvény és nyelv által annyira el van különítve a szomszéd megyéktől és ezek ismét Kangszi tartománytól, hogy csak nagy akadályok leküzdése után teheti át az ember lakását egyikből a másikba.

Nem meglepő tehát, hogy Kinának egységes kormányzása félig-meddig lehetetlenség, a császári hatalom tehát sok tekintetben csak elmélet, mert az alantas közegek az uralkodó tekintélyét saját előnyükre aknázzák ki, amennyiben p. o. a közadókat a császárral, persze annak tudta nélkül, testvériesen megfelelnek.

Ebből némileg megérthető, miért találkozunk annyi fonákság és képtelenséggel ennél a népnél, melyet atermészet oly pazarul áldott meg kincsekkel. Kinában a központosítás igen nehéz békó a szabadság kezein; ami pedig nem hajtható a központi hatalom igájába, az egy-egy tűzhányója a népéletnek. Más szavakkal: a többség elkobozza a szabadságot, a leigázott rész pedig lázong, mint ezt az örökös pártütések bizonyítják. Ha a jó Isten a kínai nép nyomorát nem enyhítené festői, változatos és bőkezű természet által, nem akadna kínai, aki hazáját »az ég és virágok országának« nevezné, melyhez fogható nincs. A jó Isten mintha Parádicsomot akart volna alkotni, megajándékozta Kinát a teremtés minden szépségének birtokával és élvezésével, lehetségessé tette a talaj mesterséges öntözését, termékenynyé tette földjét, a népbe pedig szokatlan szívósságot öntött, hogy kenyerét megszerezze.

Érezni látszik Isten jóságát ez a nép, mert nagy benne a vonzódás a vallás iránt; erről tanuskodik a számtalan pagoda hegyen, völgyön, tó és folyó partján, utszéken, piacon. Az értelmes szem a kínai faragás és festésnek remekeit ismeri föl vastag porréteg alatt; csak az a

December 3. Diák-matiné.

Decz. 4. Megyei közigazgatási ülés d. e. 10 órákor.

December 5. A színügyi bizottság ülése a városházán d. u. 8 órákor.

Decz. 6. Esküdtszéki tárgyalás

Decz. 10. A zenekedvelők hangversenye

December 10. A régész-egylet hangversenye a Csarnokban.

December 17. Gyermekebarát-egylet közgyűlése.

* **Advent — Róráte.** Ma kezdődik a r. kath. egyházban az egyházi év, Advent első vasárnapjával. Az Advent tart 4 hétig, jelképezéseül azon négyezer évnek, a meddig várták az ószövetség népei a Megváltó eljövételét. A templomokban naponként hajnali miséket mutatnak be s felhangzik a komor boltívek alatt az ének: Harmatozzatok egek . . . Meghatóan esetelik e magasztos dallam, fohász-szerű melodiák az epedő sóhajt, égő vágyat, mely ósatyáink kebléből szállt fel a várva-várt Megváltó után. A hajnali miséket más-ként Róráte-nak nevezik, mivel az isteni tiszteletet Róráte coeli . . . szavakkal kezdik. Ma reggel 6 órákor és egész Advent alatt vasárnaponként az Orsolya zárda templomában, hétfőtől kezdve a hét köznapjain pedig szintén reggel 6 órákor a plébánia templomokban tartják meg a Rórátekat.

* **Nyugdíjbizottsági ülés.** Nagyváradi város tiszti nyugdíjbizottsága tegnap délután rövid ülést tartott, melyen pár tisztviselő nyugdíjazását állapították meg. Dr. *Bulyovszky* József polgármester elnökölt; jelen voltak: dr. Molnár Imre, Dus László, dr. Baróthy Ákos és Istvánffy István jegyző. A tárgyalásra kerülő ügyek előtt dr. Baróthy Ákos főorvos szólalt fel. Ugy tudja, hogy ő mint főorvos, hivatalból tagja a nyugdíjbizottságnak, de a szervezeti szabályzatba ez nincs felvéve. Amíg a szervezeti szabályzatot megfelelőleg módosítják, megfogják hívni a főorvost az ülésekre. — *Raffay* Mihály I. oszt. számtisztet, gyógyíthatatlan betegsége miatt nyugdíjazták, évi 952 korona nyugdíjjal. *Raffay* Mihály 24 évig nagy buzgalommal szolgálta a várost; mindég a példásságig pontos tisztviselő volt s gyógyíthatatlan elmebaja is a város érdekében kifejtett szorgalmának, odaadásának szomorú következménye. Ezen buzgó szorgalmat méltányolta a nyugdíjbizottság, mikor fel-

kérte a polgármestert, hogy az elmeogyintézetben a szerencsétlenül járt tisztviselő érdekében felirat útján kedvezményt eszközöljön ki, mivel a csekély nyugdíj alig lenne elégséges az ápolási díjak fedezésére. A polgármester készséggel ígérte meg közbenjárását. — *Özv Tókes* Istvánné részére, férje után évi 600 korona özvegyi ellátást állapítottak meg. — *Weisz* Izidor helypénzszedő részére, 13 évi szolgálat után évi 368 korona nyugdíjat állapítottak meg.

* **A kereskedelmi miniszter a tőzsdén.** *Hegedüs* Sándor kereskedelemügyi miniszter ma délelőtt meglátogatta a budapesti áru és értéktőzsdét. A miniszter fogadására az előcsarnokban összegyűlt báró *Kochmeister* Frigyes vezetése mellett az egész tőzsdetanács és a tőzsde tisztikara. *Kochmeister* üdvözölte a minisztert, a ki röviden válaszolt és aztán bement a gabonacsarnokba, a hol már javában folyt az üzlet. A tőzsdetagok lelkesen megéljenztek a minisztert és az ő tiszteletére magyarul kezdtek adni és venni. A miniszter a malmok és a czégek képviselői közül többeket megszólított és élénken kérdezősködött az üzleti viszonyok felől. Délben az értéktőzsde helyiségét látogatta meg a miniszter.

* **Kinevezés.** A nagyváradi kir. tábla elnöke az aradi kir. törvényszéknél alakított esküdt-bíróság elnökévé dr. *Fábián* Lászlót, helyettesül pedig *Köller* János törvényszéki bírót nevezte ki; a gyulai törvényszéknél szervezett esküdtbíróság elnökévé pedig *Novák* Kornél kir. kuriai bírót, helyettesül *Várady* Szakmáry Arisztid törvényszéki bírót nevezte ki.

* **A vízvezetéki kutak átvétele.** A nagyváradi vízvezeték ez év végével házikezelésbe veszi Nagyváradi városa s december hó 27-én, *Farkas* Kálmár kir. főmérnök, műszaki tanácsos közbejöttével veszik át ugy a vízgyűjtő telepet, mint az összes csőhálózatot, közkutakat és más felszereléseket. Öt év alatt, amíg a vállalkozó cég kezelte a vízművet, többször felszólaltunk a közkutak ellen, mert az ötven közkut közül néhány állandóan rossz volt, ontotta a vizet. Alig, hogy egyiket kijavították, már a másiknál volt baj. A mi természetes is,

mert a kutak elzárója vékony gummiból van, a mely a vízvezeték nagy nyomása mellett alig állja ki egy hétig a használatot. A mérnöki hivatal is figyelemmel kísérte ezen kutakat, a melyek éppenséggel nem váltak be a mi vízvezetékünknek. A váradi közkutak közül csupán az olyan rendszerű kutak váltak be, a melyen a városháza udvarában van felállítva. Mint értesülünk, a város a rossznak bizonyult 50 közkutát is átkarja venni a vállalkozó cégtől, a mi a város óriási megkárosítása lenne; mert a házi-kezelés csakhamar meggyőzné a várost azok czélszerűtlen voltáról s nagy kiadást venne igénybe azoknak okvetlen más rendszerű kutakkal való felcserélése. Felhívjuk erre a nagyon fontos körülményre a városi tanács figyelmét, nehogy az óriási áldozatok árán létesített vízműre már a közel jövőben ismét nagyobb összeget kelljen kiadnia.

* **A kereskedelmi iskola segélye.** A nagyváradi Kereskedelmi Csarnok nagy áldozatok árán tartja fenn a közép kereskedelmi iskolát. Ezt az áldozatkészséget méltányolta Nagyváradi város törvényhatósága, midőn az iskola fenntartására évi 150 frt állandó segélyt szavazott meg. A közgyűlés ezen határozatát a belügy-miniszter jóváhagyta.

* **Közigazgatási ülés a megyénél.** Biharvármegye közigazgatási bizottsága holnap, hétfőn délelőtt 10 órákor ülést tart a megyeház kis termében.

* **Vasárnapi munkaszünet.** Egyes kereskedői osztályok részéről lépéseket tettek az iránt, hogy a karácsonyi és ujévi ünnepeket közvetlenül megelőző vasárnapokon a vasárnapi munkaszünetről szóló intézkedések felfüggesztessenek, illetve, hogy azokon a vasárnapokon az üzletek nyitva maradhassanak. Miután a különböző kivételek folytán, a vasárnapi munkaszünet különben is minduntalan felfüggesztetik, a kereskedelmi alkalmazottak országos egyesülete azzal a kéréssel fordult a kereskedelemügyi miniszterhez, hogy a vasárnapi munkaszünetről szóló törvény magasabb szempontja érdekében, ne engedje, hogy az ilyen folytonos felfüggesztéssel ennek a törvénynek humanus és kulturális szelleme csorbát szenvedjen és kéri, hogy épen a közelgő ünnepekre való tekintettel, a karácsonyi és ujévi ünnepeket megelőző vasárnapokra is biztosítva legyen a délutáni munkaszünet.

* **Boszniból haza.** Mióta a boszniai okkupációval boldogítottak bennünket, sok magyar fiúval megismertették a hegyes-völgyes országot. A József-ezredből most is ott állomásozik az okkupált tartományok szélső határán egy zászlóalj. Tegnap a 31. gyalogezred egy zászlóalja érkezett Boszniból, *Plevjéből* Nagyváradra, a kik a szülőföld viszontlátásának örömeivel szíveikben utaztak tovább, haza: Gyulaférvárra. A József-ezred zenekara kivonult a tisztikar számos tagjával az érkező bajtársak elé a vasut állomásra.

* **Munkásotthon egy percz.** A főváros közelében Rákos-Keresztur és Rákos-Csaba között már régóta nagyban építkeznek. Apró kis házak emelkednek, — barátságosak és tiszták. A házakon belül nincs fényűzés, de kényelmes, egészséges berendezés. Ezek a házak szegény munkásoknak épülnek családi lakóhelyekül és az egész telepet úgy hívják, hogy munkás-otthon. Az építkezés már nagyon is haladt és az egész kis telep majdnem készen áll annyira, hogy a magyar államvasutak igazgatósága jónak látta elrendelni, hogy a budapest-hatvani vonalon közlekedő vonatai ott feltételeesen megálljanak. Az új megállóhelynek a neve: Munkás-otthon.

sajnos, hogy ennyi költséget és fáradságot a bálványok disztítésére pazarolnak. Kiválasztja a kínai a legjobb helyeket, hogy az isteneknek, az istenek közé sorozott hősöknek, szülők, rokonok, barátok, jótévedők és szüzeknek* kőből disziveket emeljen, melyeken a megtiszteltettek dicséretét fölíratok örökítik meg az utókor számára. Ilyen diszivet hatóságig engedély nélkül is emelhet, akinek költsége van hozzá. Az emlékek néha túloznak, de olykor történeti nevezetességről szólnak.

A pagodákról és azok belsejéről, valamint a buddhista férfi- és nőszertetekről máskor írok. Ha az ember magas hegyről egyszerre nézhetné Kínát, látna bundában didergő és félmez-telenül dolgozó embereket; látna jeget és napban izzó alföldet, mesés fényűzés mellett éhen-

* A »pá-fan« — »pá-len« emlék-iveket szüzek tiszteltére is emelik. A kínaitörvény szerint: »Ha eljegyzett, de férjhez még nem ment hajadon vőlegénye halála után szüzességet esküszik és éhen hal, a törvény értelmében császári megtisztelésben részesül emlékének megörökítése végett.«

Ámde ez a szüzesség károsakolt.

Egy kínai tudós 1883-ban ezeket közölte:

— Fokien tartományban a leánykák egy részét megölik. Akik felnőnek, azoktól hősiességet kívánnak. Ha ilyen leánynak meghal a jegyese a házasság előtt, a hajadont öngyilkosságra erőszakolják: kínálják méreggel vagy mutatják neki a cölöpön lógó kötelet, hogy akaszsa föl magát. A leány ellenkezik, jajgat, de nem tehet az erőszak ellen. A haldoklót nevelgő rokonok veszik körül, akik nem tudják, mit csináljanak örömkömben. Legelső dolguk kieszközölni a császári kitüntést, hogy a családnak neve örökre híres legyen. Ki tudják a szerencsés napot, és hajnalban már a ház előtt állanak a diszmemléknek magas oszlopai. (Le mariage chinois. Par le P. Perre Hoang. Chang-Hai, 1898.) Szerk.

haló nyomort, évezredek alatt képződött csöknyödést és modern haladást. A szemlélt ennek láttára alig odázhatán el magától ezt a kérdést: maradhat-e Kína az ősrégi merevségben? Kína sokkal szebb, hegyei gazdagabbak ércekben, semhogy idegen hatalmak ne áhitoznának birtokára. Kétségtelen, hogy a birtokszerzés birkózás nélkül nem fog történni, amikor aztán újból föllobog majd a kínai népnek hagyományos gyűlölete az idegenek iránt. Ha győz Kína a mérközésben, az átöröklött fenhéjázás és gőg nem ismer majd határt; ha vereséget szenved, fokozódik majd az a mélységes keserűség, mely ma is uralkodik, mióta a németek elvették Kiaucsau kikötőt. Éppen ilyen lesz a helyzet, ha szétarabolják Kínát. Az ország 400 millió lakosa között akad egy millió betyár és rabló. Annyi bizonyos, hogy a gyűlölet és keserűség szörnyebb kihágásokra is fog vetemedni, mint aminők a jelenlegiek. Mi hithirdetők készen lehetünk a szenvedésre, de hiszen azért vagyunk itt, hogy a szenvedés keresztjét hordozva zarándokoljunk igaz hazánk felé.

Röviden említem még, hogy az u. n. Ingvéte kérdés eleddig sem nyert megoldást. A prot. prédikátorok eljárása nem őszinte és egyenes; azért kerülnek abba a gyanuba, mintha az egész Ingvéte mozgalomnak vezetése az ő kezükben volna; ezt a nézetet mi is kénytelenek vagyunk osztani, mert a dolgokat közlőnk látjuk.

Adja Isten, hogy következő levelem jobb híreket tartalmazzon.

Wilfinger József,
ap. hithirdető.

* **A kath. legényegylet első évfordulója.** Mult év december 4-én tartotta a kath. legényegylet alakuló gyűlését s így egy teljesen betöltött évre tekinthet vissza. Az évforduló ma decz. 3-án d. u. 5 órakor házi ünnepélylyel fogja megülni az egylet. Az ünnepély számait az elnöki megnyitó, prolog, ének és szavlati számok töltik ki. Ezen házi ünnepélyre az egylet alapító és pártoló tagjait felkéri, hogy megjelenésükkel emeljék az ünnepély díszét.

* **A színügyi bizottság újjászervezése.** Nagyvárad város színügyi bizottsága terjedelmes beadványt intézett a törvényhatósághoz, a melyben a bizottság jogkörének némi kibővítését kéri, mivel a téli színház felépítése által az eddigi helyzet igen sokban változott. A közgyűlés a kérdés eldöntését akkorra halasztotta, mikor az új színházra vonatkozó szabályrendelet elkészül. A színügyi bizottság újjászervezésének az ideje is elérkezett s dr. *Hoványi Géza* elnök e tárgyban a bizottságot a következőkben hívja össze:

A színügyi bizottság tagjait tisztelettel felkérem, hogy a f. hó 5-én d. u. 3 órakor a városháza termében tartandó bizottsági ülésen megjelenni sziveskedjenek. Tárgy: Elnök előterjeszti a színügyi bizottság szervezésére vonatkozó javaslatot. Dr. *Hoványi Géza*, színügyi biz. elnök.

* **Tanulók egyenruhában.** Egyes nagyvárad középiskolák növendékei közül néhányan dőlően feszítenek az utcákon aranyzsinóros egyenruhában, amely nagyon is hasonlít a katonai egyenruhához, különösen a — privátdinerekéhez. Nem hisszük, hogy paedogiai szempontból valami előnye lenne ennek az egyenruha-kultusznak, társadalmi szempontból pedig határozottan káros. Alig egy néhány növendéken látunk ilyen egyenruhát, akik bizonyára gazdag szülők gyermekei s megengedhetnek ilyen fényűzést, míg a többi szegényebb fiukban csak az irigység érzetét keltik fel. Különben is mit akarnak elérni ilyen egyenruhával, amelynek csak ott van helye, ahol a növendékek mindenike beszerezheti s testületi kivonulásoknál festői képet ad egy-egy ünnepélynek. Ilyen körülmények között sokkal inkább elfogadhatónak tartanánk, ha az egyenruhán legalább valami magyarviselést látnánk, ez még talán emelné a fiatal szívek hazafias érzetét.

* **A színház előfüggönye és diszletei.** A nagyvárad városi színház előfüggönyének és diszleteinek festésére már három pályázó fog versenyezni. *Spanraff* Ágost budapesti diszletfestő tegnap nyújtotta be ajánlatát Nagyvárad város tanácsához. Ajánlatában hivatkozik arra, hogy a budapesti Nemzeti Színház, Operaház, Magyar Színház és a kolozsvári színház festője; ő festette a kolozsvári, kassai, temesvári stb. színházak függönyeit s bár ajánlata drágább a többi festőkénél, de ez a művészi kivitel által elenyészik. Ajánlata szerint az előfüggöny négyszögméterét 6 frtéért, a másodfüggöny négyszögméterenként 3 frtéért és a portalet négyszögméterenként 2 frtéért hajlandó elkészíteni, míg a színpadi diszletek négyszögméterjét 1 frt 30 kréért festi.

* **Német nevelő a Ferencz József internátusban.** Megemlékeztünk a napokban a Ferencz József internátus újabb ügyéről, melyben egy *Schubert* nevű német nevelő szerepel, ki egy VIII. oszt. tanulóval gorombáskodott. A P.—H. írja, hogy az ügy befejezést nyert. — Dr. *Demeczky* Mihály kormányzó az ügyet 2—3 nap óta vizsgálta. Kezdetben Schubert előadására támaszkodva oly fordulatot vett a dolog,

mintha Schubert inkább tréfásan fogta volna nyakon Huszár Elemért, de mivel az ifjak egytől-egyig durva tettelegességet észleltek s a bántalmazott fia atyja az elégtételt határozottan követelte, az ügyet tegnap este azzal intézték el, hogy Huszár Elemér a korábbi kenyerdobás miatt sajnálkozását fejezte ki, Schubert Károly nevelő pedig neki egészen megfelelő szóbeli elégtételt adott. Mindezt a kormányzó ma a VIII. osztály előtt a kedélyek lecsillapítása végett ki is jelentette.

* **Eladó képek.** Megirtuk azt, hogy egy lengyel festő Ritter Teodor v. *Bulkiwicz* városunkba jött s megrendeléseket elfogad. A festő több képet ki is állított *Sebő, Kiss Dávid, Preis* és *Farkas* kirakataiban, azonban vedőjük nem igen van, úgy, hogy a festő kénytelen eltávozni Váradról. Festményeit most leszállított áron óhajtaná értékesíteni. Csak éppen az anyag árát kérné, hogy tovább utazbasson aztán s ne kelljen magával cipelnie. A képek közt van három szent kép. 2 pld. Krisztus az Olajfák hegyén. 1 drb. Krisztus a keresztfán, mely másolata a Monte-Pincziön levő kapuczinus templom oltárképeinek. A festő Fő-utcán, a Bethlen-házban lakik.

* **A kvóta és az asszonyok.** Hogy a föl-emelt kvóta hátrányain a magyar asszonyok segíthetnének, bebizonyítja *Csepreghy* Ferencz-nének, a *Divat Ujság* szerkesztőjének érdekes cikke, melyet a lap mai száma közöl. E cikk szerint azt, a mit a férfiak kénytelenek voltak a kéréhetetlen politikai viszonyoknak oda áldozni, az asszonyok könnyen, tiszszere-sen visszaszerezhetik. Hogyan? A cikk írója ezt mondja:

Ha kedves asszonytársaim velem együtt, azt a szent fogadást teszik, hogy addig a tíz évig, a míg keserves pénzünk kvóta címén kiszivárog innen, közülök egyetlenegy sem vesz a világon semmiféle iparczikket Bécsben, sem nem hozat onnan, legyen az selyem, gyapjuszöve, csipke avagy szalag, kész ruha, fehérnemű avagy cipő, kalap, köpeny vagy keztyű, egyszóval semmit, hanem jár itthon vett, itthon készült ruhába, akkor Magyarország boldog ország lesz asszonyai révén, a kik szívükön hordják érdekeit. Van nekünk szép virágzó fővárosunk, pompás, minden igényeknek megfelelő kifejlett kereskedéssel, megkaphatunk a legfinomabb és legdrágább iparczikktól kezdve a legolcsóbbikig, mindent idehaza, a mire szükségünk van és inkább csak szokásból, meg gondolatlanlanságból vagy mert elhitették velünk egyes szomszédaink, hogy náluk olcsóbban kaphatunk, vásárlunk náluk. Azután nem szabad megállnunk pusztán az iparczikkeknél. Van más ezerféle apróság, a melyre meg gondolatlanul úgy költünk, hogy a külföldnek (Ausztriának) adunk vele hasznot. Hogy csak egy néhány, igen szembeszökő példát adjak. — Sonkát ne együnk prágait, hanem kassait, ne együnk karlsbadi porcellánról, ne igyuk hozzá borunkat cseh üvegből, ne igyunk rajnai bort, pilzeni vagy cseh sört, ne együnk lengyel gombát, znaimi uborkát, stájer répát és káposztát, ne fogyasszuk sokféle éretlen száraz sajtjukat, a mikor magunknak százfélé kitűnő sajtfélénk van. Me együnk stíriai pulárt és kappant és ne déltiroli befőttet hozzá, a mikor a miénk olyan, hogy még a válogatós angol is szereti. Ne rajnai lazacot, krajnai rákot stb. stb. Mindennek, de mindennek megvan az egyenértékű (sokszor jobb) kiadása idehaza, tartasuk magunkat szorosán ehhez. És végre, a mikor betegek vagyunk, a mikor a gyomrunk fáj, miért innánk a Gieshüblit a Mohai Ágnes helyett! a mikor köhögünk, miért Szelterszt a Luhi Margit vagy Czigelkai helyett! a mikor csak üdítő, erősítő, friss italt akarunk, miért ne Borszékít, Tarcsait, Kristály-forrást az Apolinárisz stb. helyett? Miért? Megrögzött rossz szokásból, feületességből, gondatlanságból, a mely elhibázott, fölületes, rossz nevelésünkből származik. Mert sok mindenfelére megtanítottak bennünket, szegény asszonyokat, de arra

az egyre nem, hogy gazdálkodásunkban sem szabad teljesen önzőnek és ridegnek lennünk és a magunk kis harcza mellett nem szabad megfeledkezni arról a nagy kárról, a melyet mindnyájunkat fönttartó édes anyánknak, édes szép hazánknak teszünk.

* **Köszönetnyilvánítási hír.** *Baltazár* János gyapjui lakosnak, ki a gyapjui iskola céljaira száz frt értékű épületfát adományozott, a vallás- és közoktatásügyi miniszter köszönetét nyilvánította.

* **Diák matiné.** Ma lesz megtartva a diákok matinéja a főgyimnasium disztermében. A matinénak egytől egyig igen élvezetes pontjai vannak: szavlatok, zeneszámok és a drót nélküli telegrafálás kísérletei bemutatása, a mi előreláthatólag nagy közönséget fog vonzani. A matiné kezdete fél 11 órakor.

* **A katona öngyilkosságok.** Szomorú nevezetességre tett szert Nagyvárad a katona öngyilkosságok terén s ugyszólván már állandó rovatot is nyithatunk neki. Ez ideig még az illetékes körök nem voltak képesek az állapotok szanálására valamelyes eszközt kigondolni. Tegnap levelet kaptunk egy *nyitrai megyei* olvasónktól a katona öngyilkosságokra vonatkozólag, melyben azt igen helyes irányu kommentárral kíséri. Felhoz ugyanis két öngyilkossági esetet, a mi a napokban történt az ő vidékükön. Egy *Lakatos* nevű parasztfiu lőtte meg magát ott a napokban, mert az anyja ellene volt, hogy egy csinos cigányleánnyal egybekeljen. A mikor a cigányleány ezt megtudta, elhunyt kedvese sirja fölé egy fára felakasztotta magát. — A másik öngyilkos egy *Simony* nevű erdész-jelölt a gróf Brenner-féle uradalomban. Levelében, melyet szüleihez irt bucsuzásképen, nem jelölte meg öngyilkossága okát. Ebből eléggé kiviláglik, — ugymond a levél — hogy a fiatalok mily könnyen dobják el maguktól az életet. Ezt tesz a katonaságnál is, mert nincsen elég energiájuk, hogy a rájuk szabott kötelességeknek megfeleljenek s a halálba menekülnek előle.

* **A hétről.** Széll Kálmán elrendelte a szegények összeírását, hogy a sorsukon segítsen. *Tisza* Kálmán, kit a miniszterelnökség elszegényített lépéseket tett, hogy a névsorba belekerüljön . . .

Érdekes, hogy minden tárgy elfoglalja honát az új országházban, csak a munkácsy *Honfoglalásának* nem sikerül a honfoglalás.

Több mágnás elhatározta, hogy ami vadat el ejtenek: a népkonyhának adják! Ehhez a határozathoz az osztrák diplomacia is hozzájárulhatna. Hiszen az lövi a *legtöbb bakot*.

Az angolok, mint londoni forrásból jelentik, hajlandók lennének ötven perczentben kiegyezni a búrokkal.

Neukomot elitették. Miért nem ítélik el a kvóta bizottságot is. Hiszen az is azt akarja suggerolni az országnak, hogy a kvóta emelésnek jogos az alapja.

A magyar államtisztviselők ama kéressel fordultak az osztrák kvóta bizottsághoz, hogy ezentul az ő fizetésüket is a magyar kvóta bizottsággal tárgyalják. Így majd bizonyosan emelik a tisztviselők fizetését minden tíz esztendőben.

Kakas Márton.

* **Gyermekek kedvezményes téli gyógykezelése Lipiken.** Az „Önkéntes ápoló, gyámolító és oktató egyesület” által a lipiki alkalikus jóforrás mellett létesített „*Sanatorium Lipik*” című gyógyintézetben a *téli kúra* f. évi decz. havában foganatba vétetvén, vagyontalan tisztviselők, tanítók, katonai és állami alkalmazottak gyermekei s szegénysorsu gyermekek számára általában *több feldíjas* intézeti hely szer-

vezetett. Szülők vagy gyámok, a kik 12 éven aluli, lues, görvélykór, tuberculosis, idült szem-, fül- és légszóbántalmakban, rheuma, angolkór, vérszegénység s általános testi gyengeségben szenvedő s a rendes orvosi vagy kórházi kezeléssel gyökeresen nem gyógyítható gyermekek, illetve gyámoljajaik számára a *földijas* intézeti hely kedvezményét vagy az intézeti gondozást igénybe óhajtják venni, fölkérnek, hogy ebbeli ajánlatukkal vagy dr. *Radó* Lipót főorvoshoz (Budapest, IX. Csillag-utca 10. sz.) vagy dr. *Breitwieser* Henrik főorvoshoz (Lipik, Pozsega-megye) fordulni sziveskedjenek, a kik prospektussal készségesen szolgálnak. A gyermekek az előjegyzés sorrendje szerint hivattatnak be s utazásuk alkalmával kísérőkkel együtt a földijas utazás kedvezményét igénybe vehetik. A *lipiki jódos hévforrás* (64° C) *Európa egyedüli jódos hévforrása*, ennek belső alkalmazása radikális kurának tekinthető s a legmakacsabb bajnál is az ugynevezett tartós kezelést a tengerparti gyógyhelyeken fölöslegessé teszi. Ha jótékony társadalmi tényezők ezt lehetővé teszik, több *ingyenes* hely is fog adományoztatni, de eddig ily helyek alapítvány hiányában nem adományozhatók. Előzetes bejelentés és sorrendi előjegyzés nélkül gyermekek nem vétetnek fel.

* **A temesvári műéhez.** Tragikomikus vége lett Temesváron egy Szentner Mátyás nevű kárpitosságú 20 napi éhezésre tett fogadásának. Róta Miklóssal fogadott ötven forintba, hogy ennyi ideig nem eszik, s hogy könnyebben kibírja, ágyba fektették s úgy várta a napok mulását. A szobaajtó kulcsát persze Róta vette magához, sőt az ajtót és az ablakot mindennap le is pecsételte a látogatásai után, mert naponkint beállított hozzá megkérdezni, hogy nem éhes-e még? Hat napig tartott ez a tréfa, de akkorára megszánta valaki Szentner Mátyást, és feljelentést tett a dolgról. A rendőrség aztán feltörette az ajtót és a műéhezőt, ki már igen siralmas állapotban volt, a kórházba vitette. Szentner tiltakozott a hatósági beavatkozás ellen és azt mondta, hogy *nagyon jól érzi magát* és visszatartotta az ételeket, nehogy elveszítse a fogadását. A mentők ekkor megfenyegették, hogy kényszerzubbonyt huznak rá és orrán át fogják táplálni gummicső segítségével, de Szentnernek nem imponált a fenyegetés. Ekkor a mentők egyik orvosának ravasz gondolata támadt. Finom illatú pecsenyét hozatott, a többi beteg közül két lábbadozót melléje ültetett. Azok nagy gyönyörűséggel és csámcsogással kezdtek eszemégni és ennek Szentner már nem állhatott ellent. Egy pirosra sült kövér libacomb és puha fehér czipó várt rá a tányéron. Egyszer csak lehunyta a szemét és a libacombot hihetetlenül gyorsan elfogyasztotta. Így tehát a mentők az életét megmentették, de ki menti meg már most az ő veszendőbe ment 50 frjtát? Ez fáj nagyon Szentnernek és hálából szítja a mentőegységet.

x **A Friss és Társa** cégnek a volt bazárszoroshan levő „**Korona és Fillér**” bazárja hirdetésére hívjuk fel olvasóink figyelmét, melyben Katona Mihály az ismert poéta ügyes rimekben (versben) ajánlja a sok szép „**Karácsonyi és újévi**” s alkalmi ajándék tárgyakat a „**Tiszántul**” olvasóinak.

x **Figyelmeztetés!** F. hó 13-án és 14-én lesz már az osztálysorsjáték második huzása. A kinek még nincs sorsjegye, legjobban ajánljuk, hogy előzékenységeről és pontosságáról országszerte ismert Bánó Gyula bankházánál (Budapest, VII. Erzsébet-körút 14.) rendelje meg. Egész sorsjegy 16 frt, fél 8 frt, negyed 4 frt, nyolczad 2 frt. A legszebb karácsonyi vagy újévi ajándék egy főnyeremény, tehát nyujtsa mindenkinek a szerencsének.

EGYESÜLETEK.

A tanítók gyűlése.

A tanítók ismét népes összejövetelt tartottak tegnap délután 5 órakor a kör helyiségében.

Jelen voltak: Bérczi Jánosné, Bodnár Jánosné, Perné Nárcezisz, Makay nővérek, Mikusay nővérek,

özv. Herner Istvánné, Katona Bálintné, Lázár Zoltánné, Szatmári Mariska, Markovits Pálné, Jánosházy János, Sipos Orbán, Gramma Döme, Katona Bálint, Rechtené Bauer Zsófia, id. Velner Alajosné, Domokos István, Istvánffy József, Vomácska József, Herncsirek István, Kalmár Illés, id. Welner Alajos, Gábel Jakab, Pásztor Bertalan, Balogh Károly, Szabó Sándor, Lázár Aladár, Bodnár Sándor, Réz Mihály, Bitzó János, Raffai Gusztávné, Ifj. Welner Alajos, Zámbovovszky Rezső.

Az érdekes ülést *Vomácska* József meseteri zongora játéka nyitotta meg.

Majd *Mikusay* József ült a felolvasó asztalhoz s egy kis madár pár történetét olvasta föl, párhuzamba állítva azt egy fiatal szerelmes pár történetével.

Ifjú és leány egy lugasban ülnek, fölöttük a magasban kis madár dalol, a madárdal belopja szívükbe magát s egymásra borulnak a szerelmesek, egymáséi lesznek.

Pár év múlva ismét lugasban ülnek már gyermekekkel, a kis madár fiait eteti, az ódes anya majszoló kis fiának kenyeret ad — boldogságuk fokozódva jelen meg képzeletükben, de csak azért, hogy a kegyetlen sors annál inkább feldulhassa azt, mikor megint a lugasba kerülnek egy év múltán, zokogó bugás hallatszik le a magasból s hivogató zokogás száll föl a magasba! elvesztett párját siratja a kis madár — elvesztett hitvesét sirja vissza a férfi — mindkettő hasztalan.

Ez a meséje a csinos kis elbeszélésnek, a mely találó refleksiókkal telve, drámai nyelvezettel megírva igen jó benyomást tett a hallgatóságra.

Réz Mihály, Balogh Károly, Kollács János, Herncsirek István, Vomácska József és Kalmár Illés zenekedvelők játszottak csinosabbnál csinosabban magyar dalokat.

Az összejövetel után a „Zöldfa” vendéglőben barátságos vacsorára gyűltek össze.

IRODALOM.

A Népevelési Közlöny 18. száma tegnap jelent meg a következő jeles tartalommal: Vezető cikkében *Molinári* Axamety Lajos kultuszminiszteri osztálytanácsosról ír, mint a népoktatás ügyének igaz gondozójáról. *Gramma* Döme kir. s. tanfelügyelő „Reform törekvések” czímen a félnap tanításról, *Nagy Béla* kir. tanfelügyelői tollnok pedig az Eötvös-alapról ír. A Közlöny egyéb részeit a hivatalos rovat s az iskolai élet tölti ki.

Az Országos Eötvös Bizottság. Az *Országos Eötvös Bizottság*, a mely azt a nemes czélt tűzte maga elé, hogy a *Tanítók Háza* javára diszkiadást rendez *báró Eötvös József összes munkáiból*, serényen dolgozik már azon, hogy a mozgalmat országossá tegye. Néhány nap múlva szétküldi az *előfizetési felhívást*, illetve az *alírási ívet* a művelt Magyarország minden faktorához, hogy kiki a maga körében hiveket szerezzen a szép és hazafias eszmének. A bizottság, melynek élén *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter, *Jókai Mór* és *Beöthy Zsolt* állanak, megalakulása óta sűrűn kapja az ország minden részéből az érdeklődő leveleket, a mi azt bizonyítja, hogy általános visszhangra talált a mozgalom áldásos intenciója. Hisszük is, hogy egyesületünk és intézeteink — nem is szólva a tehetősek osztályáról, a mely meg fogja ragadni az alkalmat, hogy a kultúrának és az irodalomnak együttes szolgálatot tegyen — lelkes társai lesznek a propagandában az Országos Eötvös Bizottságnak, a mely a munka kiadásával a magyar tanítók és tanárok során óhajtatni. Minden érdeklődő, aki előfizetési ivre reflektál és ilyet véletlenségből nem kapott, forduljon ezért az Országos Eötvös Bizottság irodájához, Budapest, Szentkirályi-utca 37. sz. mely kész örömmel teljesíti kívánságát.

A legolcsóbb Petőfi-kiadás. Az Athenaeum, mely már annyiszor megmutatta, hogy szeretettel és lekésedéssel szolgálja a magyar nemzeti irodalom ügyét, most ismét olyan kiadvánnyal lép a közönség elé, melyről csak a legnagyobb elismerés hangján szólhatunk. Petőfi Sándornak összes költeményeit adta ki — *egy*

koronás csinos borítéku vaskos kötetben. Alkalmat nyujtott ezzel azoknak is, kik nem tudnak nagyobb anyagi áldozatokat hozni az irodalomért és kiknek hő vágyuk volt, hogy a magyar nemzet legnagyobb költője otthon legyen házukban, hogy a halhatatlan költő művei a legszegényebb kunyhónak asztalán is ott fekdüjenek. És ime az Athenaeum, mely már eddig is olyan nagy érdemeket szerzett magának Petőfi-kiadásával, megvalósította ezt az álmat.

Hozzáférhetővé teszi Petőfinek, az emberi szív minden érzését visszatükröző énekeit mindenek számára, lehetővé teszi, hogy a legszegényebb is reményt, vigaszt merítsen belőlük, hogy lelkesedjék rajtuk és gyönyörködjék bennük. Ugy érezzük, hogy Petőfi halhatatlan szelleme velünk örül, mert ez a kiadás vágyai szerint való lehet. Így akarhatott s a nemzet, a nép egyetemessége elé lépni. Egyszerű köntösben, mindenki számára hozzáférhetően. Az egész nemzetet szeretők szívéhez ölelte, érezhesse hát mindenki dobogását. Valóban az Athenaeum nem adhatott volna szebb ajándékot a magyar népnek a közelgő ünnepekre, mint ezt a kötetet. Ajándéknak nevezhetjük szándékosan, mert mi egyéb egy *800 oldalas* kötet, melynek ára *egy korona*? És megvagyunk győződve, hogy a magyar közönség öröme ezuttal tetteben fog megnyilvánulni, hogy ez a kötet gyorsan megfogja tenni hódító körutját az országban.

A közelgő karácsonyi és újévi ünnepekre igen alkalmas ajándéktárgyak a következők:

A. P. Didon—Kiss-féle „*Jézus Krisztus*” czimű nagy folió-alaku diszmű. Remek tartalma gyönyörű illusztrációi (45 autotypiája és főképp 20 részmetsete), sokszinű atlasz-selyem és bőrkötése, valamint tökéletes nyomdai kiállítása páratlanra teszik a magyar könyvpiacra. A mű roppant költségeit csak számos megrendelő fődözné. Ára 45 forint. A művet a megrendelésre mindjárt megküldi a kiadó.

„*Énekeljétek az Urnak*”. Imádságos és énekes könyv a serdülő katolikus ifjuság számára. Imádságos részét dr. *Kiss* János, énekes részét pedig *Kersch* Ferencz, esztergomi székesegyházi karnagy szerkesztették. Az énekes rész a legszebb templomi énekeket tartalmazza, négyzólamu és az ifjuság hangbeli fejlettségéhez alkalmazott új hangjegyeléssel. Papírja igen finom, nyomása tiszta és világos. Terjedelme 30 és fél iv, 488 oldal, melyből 7 és fél iv (120 oldal) az imádságos részre esik. A könyvet négy autotypia ékesíti. Budapest, 1899. Ára füzve 1 frt 20 kr., igen finom és erős egész vászonkötésben, piros metszéssel 1 frt 50 kr., igen finom és erős egész bőrkötésben piros metszéssel 2 frt 50 kr. A bőrkötés kiválóan szép és erős.

„*Katholikus ágazatos hittan*”. Latin nyelven írta: dr. *Katschthaler* János. Többek közreműködésével magyarra fordította: dr. *Kiss* János. Nagy 8-rét. Igen finom papír, szép kiállítás, 6 nagy kötet. Az egész mű füzve 19 frt 20 kr., kötve 25 frt 20 kr., még diszesebb és arany metszésű kötésben 32 frt 40 kr.

Mindez megrendelhető dr. *Kiss* János egyetemi tanárnál, Budapest, VII. Rottenbiller-utca 5/a.

Igazságszolgáltatás.

A törvényszék köréből. Egy hónap múlva életbe lép az esküdt bíróságokról szóló törvény a büntető törvényszéken s e törvény előkészítésére most folynak a készülődések. Ez év január végéig az összes vádhatározatokkal ellátott bűnügyeket itélettel el kellene látni, azonban ez nem lehet, amennyiben daczára minden erőfeszítésnek s munkának, még sok ügy marad a jövő évre. Pedig hónapok óta többszörözött erővel dolgozik a büntető osztály. Mig az előtt két tanács volt hat bíróval s négy-öt jegyzővel, s hetenkint kétszer volt ülés, most négy tanács van, tíz bíróval s közel husz jegyzővel, ülés pedig minden nap van, sőt gyakran egy nap kettő is. Csak így lehetett a rengeteg restantiát apasztani. A folyó december

hóban is harminczét tanácsülés lesz, amelyekben több mint kétszáz ügy lesz tárgyalva, illetve itélettel ellátva. Hanem arra kevés a kilátás, hogy az összes befejezett ügyek április elejéig itélettel el legyenek látva s míg ez meg nem történik az új bünvádi eljárást nem igen léptetik gyakorlatilag életbe s így valószínűleg az első esküdtzéki tárgyalás csak április hónapban lesz.

A napokban lesz kinevezve az esküdtbíróság elnöke s az új főügyész. Hogy kik lesznek kinevezve még nem lehet tudni, amennyiben ha a törvényszék jelenlegi elnöke, Tassy Pál dr. lenne a főügyész, ez esetben a törvényszéknek új elnöke lenne s az lenne az esküdtbíróság elnöke. Más verzió szerint az esküdtbíróság elnöke Tassy Pál dr. lenne, mely esetben a főügyészi állást mással töltenék be.

A vádtanács elnökéül Bige Gyula jelenlegi vizsgálóbíró emlegetik, kinek kineveztetése esetén helyét Ember Géza törvényszéki bíró töltené be.

A járárbíróságoknál szervezett ügyészi megbizotti két állásra két fiatal jeles ügyvédet emlegetnek: Stokker József drt. és Thury Kálmánt.

TANUGY.

Népiskolák reformja. Földes Géza a Magyar Paedagógiai Társaság legközelebbi tagjává választott egy igen aktuális témát választott magának székfoglaló beszédéhez: a népiskolák jövőjéről tervezetnek bírálatát, melyet most készítenek az orsz. körök tanári tanács kebelében. Földes szintén a tanítói pályán működött, mielőtt a tanügyi írók jeles gárdájába csapott volna fel, azért véleményét mint szakértő mondja el. Ertekező az osztatlan iskola mellett száll sikkra. Érveit érdekesen csoportosítja saját tapasztalatai alapján. Hangsúlyozza, hogy ha az 1868-iki iskolai törvény paragrafusait szorosán megtartják, az osztatlan népiskola megállja a helyét új tanterv nélkül is. Hivatkozik arra, hogy Magyarország 17000 népiskolája közül 12000 osztatlan iskola van. A tervezet Földes szerint csak szaporítani fogja a különböző jellegű iskolák számát és az elharapódzott kasztszellemet még inkább erősíti a tanítók kebelében.

IPARÜGY.

Ipartestületi hitelszövetkezet. Az ipartestületi hitelszövetkezet, mint az országos központi hitelszövetkezet tagja, december hó 1-én az ipartestület helyiségében tartott igazgatósági ülésén az igazgatósági és a felügyelőbizottsági tagok teljes számban megjelentek.

Elnök-igazgató bejelenti, hogy eddig 231 kebelbeli iparos 713 ötven koronás részjegyet jegyzett 35,650 korona értékben. Eddig befizetve lett 1426 korona belépési díjban, 1592 korona részjegy törlesztésre, összesen 3018 korona, mely összeg gyümölcsötvetés végett egy helybeli pénzintézetnél lett elhelyezve.

A további részjegy jegyzések még mindig folyamatban vannak s folytonosan jegyezhető. A cég tábla az üzlet helyiségére kifüggesztetett a jegyezni óhajtok tájékoztatására.

A már jegyzett részvények hetenkénti törlesztésének elmulasztásáért már a jövő héten a mulasztási illetékek felszámítatnak, mire a részjegy tulajdonosok ez uton figyelmeztetnek.

Iparosok szakoktatása. Az iparos segédek továbbképző tanfolyamának faipari csoportján a 4-ik előadás f. hó 3-ikán (vasárnap) fog megtartatni.

D. e. 8—11-ig szakrajzolás lesz, melyen a fülkébe nyíló két szárnyu ajtók tervezése és rajzolása nyer befejezést; 11—12-ig pedig alakantani előadás tartatik, melyen a párkány elemek alkalmazása, vagyis a párkányléczek szerkesztésének főszabályai adatkak elő.

Az előadásról sokszorosított jegyzetek fognak a hallgatók között kiosztatni.

REGÉNY-CSARNOK.

Ötszázezer dollár jutalom.

Regény.

Írta: Fernand-Hue.

14

Franziából fordította — Ö.

— Igaza van uram. Legyen szives tehát megmondani, hogy hol van Gérard Henrik, hogy visszaadhassam neki vagyonát.

A kapitány azonban nem esett bele a felállított törbe. Elhatározta, hogy még folytatja a csalást, hogy leálcázza a gazembert.

— Még nem mondom meg, majd később.

— Miért?

— Van rá okom.

— Így nem kaphatja meg a jutalmat, a mit ígértem.

— Egy szóval sem mondtam, hogy arra reflektálok.

— Önnek nem kell a pénz?

— Nem uram.

— De uram én nem értem önt. Eljön, egyetmást elmond, a földelget elhallgatja, a pénzt meg visszautasítja. Kénytelen vagyok feltételezni, hogy többet akar kicsikarni.

— Csalódik uram, de mindjárt kimagyarázom magamat. Én egyszerűen lelkiismereti kérdést csinállok a dologból. Mint már mondtam a Roanoke parancsnoka akkor én voltam, erkölcsi kötelességemnek tartom tehát, hogy a részben az én hibám miatt történt sajnós eseményt lehetőleg jóvá tegyem s legalább Henriket vissza helyezem vagyonába.

— Tisztelem szándékát, de ha maga visszautasítja is a pénzt, azt nem tilthatja meg, hogy felne ajánljam a derék ficzkónak.

— S milyen áron?

— Ha pontosan megjelöli a helyet, a hol Henrik tartózkodik.

A parancsnok már-már habozott, hogy kimondja az igazságot, de azután mégis mást gondolt.

— Majd később, uram.

— Miért?

— Mert még most nem akarom megmondani.

— Hát akkor miért is jött ide?

— Mondtam, hogy kötelességemet teljesítem. De bocsánat, most már elmegyek, majd délután újra teszem tiszteletemet.

— A mint tetszik, bár valóban csodálom . . .

— Isten önnel, uram!

A parancsnok és Péter kifelé indultan Atkins kikísérte őket s az ajtónál fülébe sugta Péternek.

— Mihelyest lehet, jöjjön vissza, beszédem van magával.

Péter felelni akart, de Atkins hallgatásra intette, ezután eltávoztak.

— Ez a kapitány bizonyára meg akar győződni arról, hogy komoly-e az én félmillió ajánlatom, mert hát ki is tudna 500,000 dollárnak ellentállani. Hanem így lesz a legjobb, a hogy kieszeltem. Ez a buta matróz majd mindent elmond, ha egy pár pohár sherryt itatok meg vele, meg egy pár bankót nyomok a markába.

— Így elmékedett magában Atkins ur, mikor magára maradt. Azután behozatott egy üveg sherryt két pohárral, zsebébe pedig egy csomó bankjegyet rejtett.

Mikor Atkinstől kimentek, Péternek első dolga volt elmondani, hogy mit mondott neki a petroleumgyáros.

(Vége köv.)

Közönség köre.

Az új földesur.

Tisztelt szerkesztő ur!

A »Tiszántul« című lap 263. számában Szabó József pesti ügyvéd helyettesítője aláírás nélkül egy nyilatkozatot tettett közé, a melyben az kívántatik bizonyítani, hogy dr. Szabó

József ur többször felszólított volna arra, hogy a siremlék-követ vitessem el s hogy e tekintetbeni kérése általam válasz nélkül hagyatott. Ily képtelen, valótlan állítást válasz nélkül nem hagyhatok.

Erre nézve kijelentem igaz lélekkel, egyetlen levelet, Szabó ügyvédől válaszóért Kovásznai Marcell szolgabíró urtól nem kaptam.

Ezek után el kell mondanom az igazat: az 1898. június hónapban ügyem végett fölfolyamodást adtam be a törvényszékhez, a mely óhajom szerint lett elintézve; ezt megtudta Szabó ügyvéd ur s rendkívül dühös lett reám és azt mondta, hogy ha vissza nem veszem is, ő célját éri, miután nekem nincs senkim, ő az erősebb, s még a sarkövet se fogja megtérni, azonban vagyon nélkül fog hagyni, eszeveszetten, kiadtam az általa kívánt nyilatkozatot, de hiába, mert az ügyhöz más személyi érdek is fűződött. És az én nyilatkozatom nem ért semmit. A törvényszék négy hónapi időt adott kibontakozásomra. Mindamellét időt nyertem, de a gonosz hír meghusított. Még szükséges megjegyznem, hogy bármikor Szabó ügyvéd urnak velem értekezni valója volt, mindannyiszor dr. Ritoók Géza ügyvéd ur leveleivel megkaptam, tehát azon sok levelet, fölhívást valószínűleg meg is kaptam volna, mint hogy megkaptam azon levelet, melyben értesít a februárban történetekről.

Mély csodálat fogja el lelkem. Mind azt, a mi történt velem, egy református lelkiatya vitte véghez, kit hitem szerint atyja vallásosan nevelt és ime, nemcsak siromtól megfosztott, de azt követelte volna, hogy én magam tépjem szét az én lelkem szentségét, melyet az özvegyi fájdalom és hitvesi szeretet emelt. Erre magamat képesnek nem érezhettem volna, bárha a fent állított levél özönét megkaptam volna is.

Ezekután tudomásul veszem azon kijelentését, hogy a sarkövet rendelkezésemre bocsátja.

A sirhant felett nyíló virágok ápolásától Szabó József urat fölmentem, ne sértse ez által is kegyeletes szívem érzését, az ápolást magamnak tartom fönnt

Özv. Szeremley Sándorné

NYILTTER.

Legszebb faj
csemege-szőlő!

Legnemesebb faj
Alma és Körte.

Tirol maróni

kilója 20 kr.

Czitrom és Narancs.

1 láda, 300 drb 4 frt 50 kr.

6 darab 10 krajczár.

Ajánlom még tisztán kezelt, természetes

hegyi boraimat

a következő előnyös árban:

Asztali ó-bor, literje	— — —	32 kr.
Magyarádi új-bor, literje	— — —	36 kr.
Magyarádi ó-bor	— — —	40 kr.
Magyarádi pecsenye-bor, literje	— — —	50 kr.
Asztali veres-bor, literje	— — —	44 kr.
Ménesi veres-bor	— — —	64 kr.

100 lit. kit. asztali ó-bor 23 és 24 frt.

Mindennemü üvegelt csemege és aszubborok a legolcsóbb árban.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek, helyben pedig házhoz szállítatnak.

Kiváló tisztelettel

MERTZ NÁNDOR,
Nagyvárad, N.-Körös-utcza, Mertz-ház
Telefon-összeköttetés. 134. szám.

A külügyi exposé.

Bécs. decz. 2.

— Saját tudósítónktól, —

A külügyi bizottság délután 2 órától ötig befejezte és megszavazta *Goluchvski* Agenor gróf exposéját.

A külügyminiszter rámutatott a *hármasszövetség* sikeres működésére. A hármasszövetség — ugymond — sokkal szilárdabb, semhogy a rosszhiszemű híresztelések annak árthatnának. Szól a *Balkán* állapotáról. Rajta lesznek, hogy minden *kalandozásnak* utját álljuk a területen. Reméljük, hogy ezt a maga helyén is mérszivelik. Melegen szól a *hági konferenciáról*, végül föl hívja a figyelmet a *kivándorlásokra*, mely ellen egyetlen orvosság, ha a kárba ment produktív erő pótlásaképp új piacokra teszünk szert. Erre már előkészületek is történtek.

Falk Miksa, Berzeviczy Albert, Apponyi Albert gróf bizalmukat fejezik ki, *Holló Lajos* ellenben nem járul az exposéhoz. Többek hozzászólása után ért véget az ülés.

A legközelebbi ülés f. hó 14-én lesz.

TÁVIRATOK.

A transzváli háboru.

Páris, decz. 2. A lapok nagyobb része úgy vélekedik, hogy Chamberlain beszédén, a melyet badarságnak neveznek, nem kell felháborodni. Az új hármasszövetség fantóm. A dolgok tovább is úgy fognak menni, mint eddig. Egyes lapok azonban azt mondják, hogy a beszédet komolyan kell venni. A *Matin* azt hiszi, hogy Salisbury bizonyára fel fog szólalni, hogy jóvá tegye Chamberlain elszólását.

Páris, decz. 2. *Gaulois* Chamberlain lord beszédét az európai politikáról *szemtelenységnek* declarálja. Az *Eclair* a következő fontos kijelentést teszi:

A beszéd *nagy események* előjele, melyek arra figyelmeztetnek, hogy nincs fontosabb dolog, mint a *német francia kibékülés*. E fontos események csak Ferencz József császár és király halála után fognak bekövetkezni. Jó lesz tehát, ha úgy *Oroszországban*, mint *Franciaországban* nem alusznak.

Az osztrák sertészárlat.

Budapest, decz. 2. (Saját. tud. távirata) Az osztrák állatorvosok ma lenn voltak Kőbányán a sertések megvizsgálására s azon nagyfontosságú tapasztalatra jutottak, hogy konstataáltak, hogy a magyar fajtájú mangalicza sertések könnyen összetéveszthetők a romániai sertésekkel, melyek közt pedig igen sok hortókás állapotban levőt találtak, míg a magyar sertés valamennyi hibátlan és egészséges. Eme összetévesztésből eredt a kőbányai piac bécsi zárlata.

Mac Kinley üzenete.

Washington, decz. 1. Mac Kinley elnöknek a kongresszushoz intézett üzenetét kedden fogják fölolvadni. (M. T. L.)

A delegációk.

Bécs, decz. 2. A lapok Ő Felségének a delegációkhoz intézett beszédét méltatva, kiemelik a beszéd kiválóan békés és megnyugtató

jellegét és mint különösen markáns részt kiemelik azt, a mit Ő Felsége a hármasszövetség főnállásáról, az Oroszországgal való egyetértésről és a hági konferenciáról mondott.

A *Neue Freie Presse* azt mondja, hogy a beszéd nem hozott meglepetéseket, hanem örvendetes megerősítést annak, a mi megnyugtatót a világhelyzetről tudtunk.

A *Neues Wiener Tagblatt* szerint a beszéd maga egyszerű nyelvezetével markáns erkölcsi jelentőségű dokumentum.

SZERKESZTOI POSTA.

T. J. Ez ügyben határozott állást foglalunk nem lehet az ügy befejezéséig. Sőt legjobbnak tartjuk nem is terjeszteni a dolgot, mert könnyen a tanári tekintély rovására használhatná fel valaki. Bizalmas jellegű konferenciáról pedig az illető résztvevők, vagy legalább az elnök megbízása nélkül indiskréció nélkül semmit sem hozhatunk. Mindenesetre figyelemmel kísérjük a dolgot, mert egy tanár tekintélye becses valami előttünk, mit teljes erejünkkel védünk — ha szükség van rá s ha a jogtalan támadásra, mint befejezett és megvizsgált tényre hivatkozhatunk.

G. R. Helyben. Tegnapi hírünk a jánosdai tífuszjárványról kínos feltűnést keltett mindenütt. Megjött azután a hivatalos ezáfolat is rá, mely szerint Jánosdán *csak* 7 tífuszos megbetegedés történt; — *egy családban* — tesszük mi a hivatalos ezáfolathoz.

B. R. Helyben. Tegnapi számunkban a theatestély névsorából tévedésből maradtak ki dr. *Fapp* Oszkár ezredorvosné és *Rimler* Irén urhölgyek nevei.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Belépési felhívás

A biharmegyei korona-takarék és hitelszövetkezet

1900. január 1-én új évtársulatot kezd, mely tart 1902. december 31-ig.

A szövetkezetbe tagul bárki beléphet, ha legalább *1 koronának heti befizetésére kötelezi magát*. A befizetett összeg a három év letevével a reá eső kamat és nyereséggel együtt vissza. Egy és ugyanazon tag több részjegyet is jegyezhet; a belépés alkalmával minden részjegy után 20 fillér fizetendő.

Vidéki tagok a heti befizetéseket posta cheque által teljesíthetik.

A szövetkezet célja a takarékoság előmozdítása, illetve tőke gyűjtés; célja továbbá tagjainak lehetővé tenni, hogy szükség esetén gyorsan, olcsó kölcsönhöz juthassanak nemcsak a befizetett összeg erejéig, hanem azonfelül is.

A most végződő évtársulat megmutatta, hogy szövetkezetünk igen szép eredménnyel működött; *tagjai ugyanis befektetett tőkéjük után a rendes takarékpénztári kamatlábnál jóval magasabb osztalékban részesülnek*. A szövetkezet helyisége a

Biharmegyei Takarékpénztár üzlethelyiségében

van, Kossuth-utcza 19/20. szám alatt, hol jegyzések már most eszközölhetők.

Felhívjuk tehát mindazokat, kik a szövetkezetbe belépni óhajtanak, hogy jegyzéseiket a nevezett helyen mielőbb megtenni sziveskedjenek, ugyanott a szövetkezet alapszabályai nyomtatott példányban is rendelkezésre állanak.

Nagyváradon, 1899. november hó 2-án.

Tisztelettel: 1—12.

A BIHARMEGYEI KORONA-TAKARÉK ÉS HITELSZÖVETKEZET

IGAZGATÓSÁGA.

„Gazdasági és Iparbank r. t.”

Értesíti a t. közönséget, hogy helyben **Olaszi, Fő-utczán**, a Weiszlovits-féle Bazár-épületben

váltóüzletet és zálogkölcson intézetet

nyitott, melynek vezetésével **Mihelffy Emil** urat bizta meg, kinek üzlete az új czégre ment át

Ezen üzlet foglalkozni fog:

Értékpapírok és sorsjegyek vételével és eladásával, utóbbival részletekre és különböző módoszatok szerint is.

Ércpénzek és idegen pénznemek vételével és eladásával.

Szelvények, kisorsolt értékpapírok beváltásával.

Szelvények beszerzésével.

Igérvények és osztályosjegyek eladásával; **nyeremények** leszámítolásával.

Előleget ad értékpapírokra.

Zálogkölcsonöket értékpapírokra, ékszerekre, arany és ezüstművekre **helyben legolcsóbb kamatra**, a tőke részletekbeni visszafizetése mellett is.

Az üzlet más előforduló, hatáskörébe tartozó ügyelnél is felajánlja pontos szolgálatait.

Fontos minden italmérőnek!

Az új italmérési törvény értelmében minden kimérő korlátlanul adhat el szeszes italokat anélkül, hogy a fogyasztott mennyiség után külön adót fizetne. Felhívjuk ennél fogva a t. **italmérőket**, miszerint üzletünket az újév beálltával a módosított új italmérési törvény alapján

☛ kis üsti pálinka-főzdével ☛

rendeztük be, ezért azon helyzetben vagyunk, hogy tiszta kezelésű **szilva, seprő, törköly és boroviczkát**

S A J Á T F Ö Z D É N K B Ő L.

minden versenyt kizárva a legjutányosabban szolgálhatunk, Ajánljuk továbbá *rum készítéshez a kétszer finomított alkoholt* a hozzávaló legzamatosabb *Rumesszenciát* és *Rumaromát* legolcsóbb áron.

Mindennemü pálinka fajok jutányosau nagyban lesznek elárusítva.

G R Ó S Z A L B E R T és **F I A,**

rum- és likör-gyár

Nagyvárad, Kossuth Lajos-utcza.

Belépési felhívás

a „Polgári takaré- és segélyszövetkezet,,
V-ik évtársulatába.

A »Folgári takaré- és segélyszövetkezet« 1900. január 3-án nyitja meg 5-ik évtársulatát mely 156 héten át, vagyis 1902. év végéig tart. Mindenki tetszés szerinti számban jegyezhet üzletrészeket s minden üzletrész után hetenként 10 kr. (20 fillér) fizetendő. A három év eltelté után az évtársulat feloszlik s az összes jövedelem a résztvevők között felosztatik és mindenki megkapja a befizetett tőkét a felmerült haszonnal együtt.

A szövetkezet célja a takarékoságot előmozdítani és önségélyt nyújtani, amennyiben minden tag heti betétei által önmagának tőkét gyűjt, mely a heti részletekben való befizetések daczára is a takarékpénztári kamatozásnál magasabb nyeresémet osztalékot hoz és mert minden tag az általa befizetett összeg 1/10 részé-6%-os kamattal mellett minden előleges bejelentés nélkül kölcsönkép felveheti.

Vidéki tagok a heti befizetéseket postai cheque lapok után teljesíthetik.

A szövetkezetbe való belépés alkalmával üzletrészenként 5 kr. (10 fillér) beiratási díj fizetendő s egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja saját nevére irt könyvecskéjét.

Ezen évtársulat befizetései hetenként háromszor és pedig:

vasárnap délelőtt . . . 9—11 óráig,
szerdán délután . . . 3—5 »
pénteken délután . . . 3—5 »

teljesíthetők s tisztelettel kérjük mindazokat kik ezen 5-ik évtársulatunkba tagul be akarnak lépni, hogy a felvétel iránt *intézeti helyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. szám)* mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1899. október hó.

A »Polgári takaré- és segély-szövetkezet-igazgatósága.

A szövetkezetnek ez időszerint mintegy 2000 tagja van több mint 30.000 üzletrésszel.

Értesítés.

Fölkérem igen tisztelt vevőimet a II. osztályu

sorsjegyek becserelését

a határidőig, azaz

december hó 6-ig

eszközölni, a többi osztályok becserelésénél nem ragaszkodom a határidő betartásához, de jelenleg sorsjegyeim elfogyván, a megmaradtak elhelyezését idejekorán kell eszközölnöm.

Kiváló tisztelettel

Kiss Dávid.

főelárusító.

1648/1899 számához.

Árverési hirdetés.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a Nagyvárad városi kir. járásbíróságnak 1899 évi VI. 1509 számú végzésével Dr. Epstein Vilmos ügyvéd által képviselt Müller és Weisz felperes részére Keiser Zsigmond és neje alperes ellen 50 frt. követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán, alperestől lefoglalt 342 frtra becsült ingóságokra a nagyvárad városi kir. járásbíróság fenti számú végzésével az árverés elrendeltetvén, annak felülfoglaltatók követelése erejéig is amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán Nagyváradon Szentjános-utca 421 sz. házban leendő megtartására határidőül 1899 évi december hó 4 napján délután 2 órája tüzetik ki, mikor a bíróilag lefoglalt butorok s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Felhívtnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírott kiküldötnél vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő hirdetésnek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítottatik.

Kelt Nagyváradon 1899 évi november hó 14 napján.

Csathó Jenő
kir. bír. végrehajtó.

!!! Korona és fillér bazár!!!

FRISS ÉS TÁRSA

bazárja olasz, a volt bazár-szorosban.

A „TISZÁNTUL“ olvasóhoz!

Közleg már karácsony, itt lesz nemsokára, Szükség lesz több helyen, szép kará- [csonyfára.

A jó módu szülő diszes szalonjába
A szegénynek pedik kicsiny viskójába.

Állit egy-egy szép fát kiki gyermekének, Mely körül ők aztán vigan elcsevegnek, Megrakva azt szépen sok diszes tárgyakkal, Szép játék szerekkel, holmi aprósággal.

S mielőtt ezt tennék, több boltba elmennek, Hol ezt, hol meg amazt arra megvegyenek. De nem szükség ma már szülek eztet [tennünk.

Elég, hogy ha egy szép üzletbe elmegyünk.

Friss és Társa czégnak diszes bazárjába, Melyért fáradságunk nem tesszük hiába. Mert találhatunk ott sok szép csinos tárgyat, Még pedig nem drágát, szerfelett olcsókat.

Szép gyerekjátékot machétot és pálmát, Zenélő albumot, diszes szivar tárczát. Beszélő és olykor mélyen alvó babát. Mikulást, krampusztot, énekelő pávát.

Látképes lapokat, szép hunya cipőket, Női blousok, ernyők, férfi nyakkendőket, Körhintát és körben száguldozó zsokkét, Melyről megismerjük e szép sport győztesét.

Mozgó elefántot lakókkal a hátán, Gyönyörködve ottan a bohócok tánczán; Mert az egyik huzza, a másik meg járja, Nincs e két bohócznak circusban sem párja.

Szóval szép ez üzlet, kedves olvasóim, Tudom, hogy nem csálnak abban re- [ményeim.

Mikor én ezt merem rólla állítani, Hiszem, hogy szép számmal fogják lá- [togatni.

Tehát midőn közleg a karácsony napja, Menjünk el gyakorta a csillogó boltba, Friss és Társa czégnél szerezzük mind [azt be, Mire szükségünk lesz karácsony s újévre!

Nagyvárad, 1899. nov. 25.

Katona Mihály.

!!! Korona és fillér bazár!!!

Weiszlovits Adolf és fia

„Concordia Entreprise des pompes funébres“

Első nagyváradai disztemetkezési intézete

és

SIRKÓ RAKTÁRA

a régi helyiséggel szemben levő

BAZÁR-ÉPÜLETBE

helyeztetett át.

Richter-féle

Horgony-Pain-Expeller

• Liniment. Capsici comp. •

Ezen hirneves háziszser ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmaztatik közsvenynél, csúznál, tagszaggatásnál és meghűléseknel és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszser, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: **Török József** gyógyszerésznél **Budapesten**. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebb-többkü utánzat van forgalomban. **Ki nem akar megkárosodni**, az minden egyes üveget „Horgony“ védjegy és Richter czéggjegyzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza. **RICHTER F. AD. és társa, RUDOLSTADT** es. és kir. udvari szállítók.

Uj előfizetési felhívás

a két legjobb magyar történeti mű,

Gracza György:

Szalai-Baróti:

Az 1848—49-iki Magyar Szabadságharcz
Története

Magyar Nemzet Története

füzetes kiadására, több könyvjutalommal.

Ha nem ment volna még át a köztudatba, hogy ez a két kiadványunk kellemes, könnyed stílusánál és képekben való gazdagságánál fogva magasán fölül áll minden hasonló irányú műnek, tanúságul hivatnánk az egész magyarországi sajtót, mely a legnagyobb örömmel és lelkesedéssel fogadta megjelenésüket.

Gracza György műve, A Magyar Szabadságharcz Története

a legalaposabban tárgyalja az 1848—49-iki szabadságharcz eseményeit, sőt az előzményekre és a vihart követő időkre is kiterjeszkedik. Kilencvenhat nagyalakú, vastag füzetből áll ez a munka, tehát széleskörű s részletes; hanem azért a világról sem unalmas egy pillanatra sem! A tudományos könyvnek és a regény-korrajznak minden jó tulajdonsága egyesül benne: alapos, sokat tudó és lelkiismeretes, amellyel pedig rendkívül vonzóan, érdeklésítően van elmondva.

A MAGYAR SZABADSÁGHARCZ TÖRTÉNETE a magyar közönségnek van szánva. Megtanulhatjuk belőle a magyar faj minden erényét, vitézségét, nemességét, de hibáit és fogyatkozásait is, mert a történetírő az igazságot mondja csak, és hizelegni nem akar.

A MAGYAR SZABADSÁGHARCZ TÖRTÉNETE kilencvenhat füzetben jelent meg, nyolczszáznolczvanegy képpel. A képek minőségük szerint így oszlanak meg: 338 arczkép, 22 jelképes ábrázolat, 106 csatakép, 17 torradalmi emlékkép, 26 gúnykép, 53 hasonmás, 110 jelenet, 39 katonai kép, 40 egykoru látkép, 84 ereklye- és 24 szent helyet ábrázoló kép, térképek és színes műmelléletek.

Az egyes füzetekhez csatolt melléletek ezek:

Az első füzet: *Honvédtábor*; színes kép; a *Nemzeti dal* 1848. márczius 15-iki kiadásának hasonmása. A második füzet: *A tizenkét pont* hasonmása. A hatodik füzet: *Az ellenség táborra*; színes kép. A tizenkettedik füzet: *Csikós-szabadsapatok harca*; színes kép. A tizenkilencedik füzet: *Az oroszai fegyverletétel*; színes kép. A huszonnyolczadik füzet: *A tömösi szoros Leonidása*; színes kép. A harminczadik füzet: *Kiáltvány a horvát hadsereg lefegyverzéséről*; hasonmás. A harminczhatodik füzet: *Az 1849-iki magyar köztársasági párt programja*; hasonmás. A negyvenötödik füzet: *Görgey levele Kossuthhoz a világsí fegyverletétel előtt*; hasonmás. A negyvennyolczadik füzet: *Paskievics felhívása az oroszok betörése előtt*; hasonmás. A hatvanötödik füzet: *Szózat Komárom rendíthetetlen várából a feldunai hín magyar néphez*; hasonmás. A hatvanhatodik füzet: *Kossuth szövege az orosz betörésekor*; hasonmás. A hetvenedik füzet: *Budavár bevétel*; kétoldalas kép. A hetvennyolczadik füzet: *Az 1848—49-iki szabadságharcz hadi utjai*; színes térkép. A hetvenkilencedik füzet: *Kossuth Lajos német nyelvű levele Guyon Richard tábornokhoz*; hasonmás. A nyolczvanharminczadik füzet: *Kossuth utolsó levele Görgeihez*; hasonmás. A nyolczvanötödik füzet: *A világsí fegyverletétel*. A nyolczvanhatodik füzet: *Az aradi vértanúk*; kétoldalas kép. A kilencvenkettedik füzet: *Kossuth Lajos végrendelete*; hasonmás. A kilencvenhatodik füzet: *Kossuth Lajos utolsó arczképe*.

Hogy ezt a nagyértékű művet, mondhatjuk magyar nemzeti bibliát, mindenki könnyen megszerezhesse, azt újra

füzetekben bocsájtjuk közre,

tartalmas, gyönyörű műmelléletekkel és korhű illusztrációkkal gazdagított *harmincz krajczáros* füzetekben. Megeshetnek azonban, hogy ennek a munkának a megszerzése miatt a kevésbé vagyonosoknak más könyvre nem jutna s így hosszabb ideig nem is juthatnának más olvasmányhoz. Hogy ez az eset ne következék,

összes előfizetőinknek jutalomkönyvet adunk, még pedig több ízben: a huszadik, negyvenedik, a hatvanadik és a nyolczvanadik füzet átvétele után.

Előfizetési ár: egy hónapra 4 füzetre 1 frt 20 kr.
két hónapra 8 „ 2 frt 40 kr.
egy negyedévre 12 „ 3 frt 60 kr.

JUTALMAK: A huszadik füzet átvétele után minden előfizető ingyen megkapja *Ágai Igaz történetek* című kötetét. A negyvenedik füzet után *Radó Antal Nemzeti dalkönyveské-jét*, mely a mai magyar költők legkiválóbbjai válogatott költeményeinek foglalata. A hatvanadik füzet után *Jakab Ödön Komédiák* című pompás, illusztrált elbeszélő kötetét küldjük. A nyolczvanadik füzet után *Gabányi Árpád* érdeklésítő, két kötetes regényét adjuk: *A művészet nyomorultjai*-t.

Ígyen jó könyvet ilyen kedvező feltételekkel eddig sehol sem árultak.

Megrendeléseket legcélszerűbben az itt levő rendelő-jegyeken lehet eszközölni.

Lampel Robert (Wodianer F. és Fiai) könyvkereskedésének
Budapest, Andrassy-ut 21. szám.

Megrendelő-jegy.

Alulírott megrendelem Gracza György „Magyar Szabadságharcz Története” című művének

egy hónapra 4 füzetét 1 frt 20 kr.
két hónapra 8 füzetét 2 frt 40 kr.
egy negyedévre 12 füzetét 3 frt 60 kr.

értékben.

Hely és kelet

Név és állás:

A nem kívánt időszak törlendő.

Tisztelettel

A nem kívánt időszak törlendő.

Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai)

es. és kir. udvari könyvkereskedésének kiadóhivatala

Budapest, VI., Andrassy-ut 21. szám.

A második mű, amelyet újból

füzetekben bocsájtunk közre,

Szalai-Baróti

Magyar Nemzet Története.

Az ezeréves Magyarország ékes szava, tudományos és igazmondó krónikása ez a könyv. Minden sorát, minden szavát figyelemmel olvashatjuk; nincsenek benne száraz fejtegetések, amelyekbe rendszerint belevezés a történet tanulsága, nem bántja szemünket a rengeteg sok leveltári és könyvekből való idézés, és nem bosszant bennünket a történetírók általános tulajdonsága: a rossz írásmód és a más történetírókkal való vitatkozás. Olyan könyv ez, amely bár nagyon disztes van kiállítva, mégsem figyeltatni való czifraság, hanem jó könyv és tanulságos olvasmány a legnagyobb mértékben.

Hogy tudományosság dolgában magas színvonalon áll ez a történet, azt a *Magyar Tudományos Akadémia* is elismerte, midőn Szalay Józsefet művéért nagy díjjal tüntette ki. Hogy pedig megírása módja milyen kellemes, azt nagy népszerűsége igazolja.

A MAGYAR NEMZET TÖRTÉNETE nyolczvanhat harminczkrajczáros füzetben jelent meg. A benne levő 1191 kép a következő csoportokra oszlik: *Arczképek* történelmünk nagyjairól a névtelen hősekről és azon idegen nemzetbeli alakokról, akik a magyar történelemre bármily néven nevezendő befolyással voltak, számszerint 531.

Emlékek és ereklyék, melyekben a mult időknél és nagyjainknak emléke él, összesen 261.

Események és jelenet-képek. Régi képek és metszetek történelmünk nem egy nevezetesebb eseményét örökítik meg. A műemlékeken domborművek, később egykoru munkák tartották ezeket fenn. A Szalay-Baróti-féle történet kiváló gondot fordít arra, hogy ezeket a magyar közönségnek jól másolatban bemutassa. *Ílyenmü képeknek száma 220.*

Nevezetesebb helyekhez fontos történelmi események és kulturális érdek fűződnek. Ezért közli 105 helynek képét e munka.

Írásmaradványok. Nevezetes iratokban a történelem lelke tükröződik. A nemzet sorsát irányító rendeletek, bullák, manifestumok eredeti szövegmásolatban; oralkodók, államférfiak és költők kézírását *hú utánzatban közli Baróti munkája*, összesen 74-et.

Műmelléletei történelmünk nagy, dicsőséges eseményeit magyar művészek nevezetes alkotásaiban mutatják be. A magyar történelmi festészet legszebb alkotásait: Székely Bertalan, Than Mór, Benzur Gyula, Lietzen-Mayer Sándor, Piloty, Wagner Sándor, Madarász Viktor, Lotz Károly műveit részben színes reprodukciókban, részben fénynyomatu másolatokban közli.

Ez a mű, amellyel, hogy nemzetünk egész történetét elmondja, valóságos történelmi ereklyemuzeum is, a bazaseretnek gazdag és tisztavízű forrása. A kor divatos jelszavától elrompult lélekben új életre kelti a magyar nemzeti öntudatot, mely faji erősségünknek leghatásosabb istápolója.

A nyolczvanhat füzetből álló mű egy füzetének ára 30 krajczár.

Előfizetési ár: egy hónapra 4 füzetre 1 frt 20 kr.
két hónapra 8 „ 2 frt 40 kr.
egy negyedévre 12 „ 3 frt 60 kr.

Mint a Gracza-féle Szabadságharcz Történethez, ehhez is kijár

minden előfizetőnek több jutalom.

JUTALMAK: A huszadik füzet után *Jakab Ödön «Falu»* című illusztrált elbeszélő kötetét. A negyvenedik füzet után *Gracza Györgytől Kossuth Lajos életrajzát*, a hatvanadik füzet után pedig a *Ferraris* Artur festette remek *király-arczképet*, mely ő felségének legjobb képmása.

Ílyképpen előfizetőink e két kiváló történelmi mű megszerzésével egyzersmind néhány értékes olvasmánykönyvhöz is jutnak, s egy olyan képhez, amelynek minden magyar ember házában meg kell lenni.

Lampel Robert (Wodianer F. és Fiai) könyvkereskedésének
Budapest, Andrassy-ut 21. szám.

Megrendelő-jegy.

Alulírott megrendelem Szalai-Baróti „Magyar Nemzet Története” című művének

egy hónapra 4 füzetét 1 frt 20 kr.
két hónapra 8 füzetét 2 frt 40 kr.
egy negyedévre 12 füzetét 3 frt 60 kr.

értékben.

Hely és kelet:

Név és állás:

A nem kívánt időszak törlendő.

A nem kívánt időszak törlendő.